

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones

Augustinus, Aurelius

[Basel], 1494-95

Sermones XXI-XL

[urn:nbn:de:bsz:31-306774](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306774)

Ser. XXI. De S. Johāne baptista Ser. II

re supplicij: voluntariū bellū indicit passio-
nib: et vim facit paucis suis desiderijs: et
violenter se vincere ipse cōtendit. Nō em̄ si-
ne violentia fieri potest: vt de abundantia
et delitijs ad famē et sitim: ad abstinentiā et
crucē trāseat: vt somno pri^o atq; ocio amicā
carnē cōtritione vigilijsq; cōficiat. Non in-
quā sine violentia fieri pōt: vt vnusquisq; ira
cū diā patiētia: supbiā humilitate cōmutet:
amore paupertatis diuitiarū ac sufficiētiē af-
fluentiā superet: vinolētiā sobrietate: luxu-
riā castitate cōdemnet: et homo subito in vi-
rū transformet pfectū: et quodāmodo alter
reddat ex altero: ac sic a talib^o p violentiā re-
gnū celeste diripit. Duo autē sūt abstinentiē
et crucis genera: vnū corpale: aliud spirita-
le. Vnū a potu atq; epulis tēperare appeti-
tū gulę: a delectationib^o. et mollissimis suau-
tatis coercere: ab his q̄ p tactū et gustū
visūq; decipiūt sensū viriliū reuocare: ac vi-
olēter abstrahere. Alterū abstinentiē: et crucē
gen^o est p̄ciosius atq; sublimius: mor^o ani-
mi regere: et p̄turbationes illi^o modestiē trā-
quillitate placare: irē ac supbię impetus q̄
si ferā bestia refrenare: litigare quoridie cō-
tra vitia sua: increpare se quadā censura au-
steritatis et virtutis: et rixā quodāmodo cū
hoīe interiore cōserere. Preciosa in p̄spectu
dei et glorioza crux: cogitationes malas in
potestate redigere: voluntates p̄prias ab-
negare: easq; interiori examinatiōe discu-
tere: et regētis imperio subiugare. A sermo-
ne atq; opere quo anima ledit t̄q; a cibis
noxijs abstinere: et sensum ab his q̄ p̄ria sūt
spirituali tēperantia sobriū custodire. Hęc q̄
facit: p̄rupto passiōis muro: violēter ad ce-
lorū regna conscēdit. Quā itaq; sibi factu-
ra est anima: vt palmā laborū quā sibi sub-
trahi multis inimic^o aduersantib^o sentit: vi-
rib^o cōtēdat eripere. Necesse ē est cū sūmo
labore ex hoc mūdo rapere palmā salutis: et
quasi excūbantib^o et circūiectis hostib^o ob-
fessos pugili intentione fruct^o decerpere: et
p̄dam a thesauro vite velut de medio abre-
ptā seculi hui^o incēdio reportare. Est et ali-
ud direptionis gen^o: q̄si alijs p̄missa et obla-
ta diripim^o. Saluator ad hoc vel maxime
suscepta incarnatione descēderat: vt iudeo-
rū populū iustificaret: sicut ipse in euāgelio
loquit: Nō sum inquit missus nisi ad oues
quę perierūt domus israel. Sed et discipuli
ita incredulā synagoge plebē coarguebāt:

Vobis inquit prius oportuerat verbum **Act. 17.**
dei loqui: s̄ q; vos indignos iudicatis eter-
nē vite: ecce cōuertimur ad gētes. Ergo cū
iudēi munera sibi parata respuerent: publi-
cani et peccatores ex gētib^o crediderūt: ac sic
rapit ecclesia synagoge regnū. Regnū em̄
nostrū christus est. Rapim^o itaq; eū: cū a tu-
deis occidit: sepelit a nobis. Rapim^o itaq;
eū illis dormiētib^o: sicut ip̄i in euāgelio p̄firē-
tur. Dicite inquit q; discipuli eius nocte ve-
nerūt: et furati sunt eū nobis dormiētibus. **Matth. 28.**
Surgat ergo qui dormit: ne forte christū p
negligentiā resolut^o amittat: dum mēs ei^o
in infidelitate et in corpore dormitat. Rapiē
itaq; regnū celorū: dū negat a domesticis:
et a gentib^o adoraf. Rapiē eū alijs ad salutē
mittit: ab alijs iuenit. Quā ei sui eū recusāt:
suscipiūt alieni. Insectant^o p̄prij: cōplectun-
tur inimici. Quādo hereditatē ciuis respu-
it: peregrinus inuadit: filius repudiat: ser-
uus recognoscit. Adhuc et alio ordie: regnū
celorū vim patit: quādo illud hoīes acqui-
rūt qd̄ angeli pdiderūt: quādo illuc adop-
tati humiles ascēdūt: vnde supbi incolę ce-
ciderunt. Ergo cū inter tantos inuidos: in-
ter tantos latrones et inuisibiles insidiato-
res viuam^o: qd̄ tādē virib^o celoz regna ca-
piem^o: Quis in quā nisi obediēdo doctori-
b^o: et vitijs et iniusticijs ex cupiditate nascē-
tib^o resistēdo: desēdo peccata et ea seiuujs
atq; elemosynis redimendo?

In eodem festo: Sermo II Ser. XXI.

Atalē sancti iohānis fratres charis **A**
simi hodie celebram^o: qd̄ nulli vnq;
sanctorū legimus fuisse cōcessum.
Soliū em̄ dñi et beati iohānis dies natiui **Luc. 1.**
tatis in vniuerso mūdo celebrat et colit. Il-
lū em̄ sterilis peperit: illū virgo cōcepit. In
helisabet sterilitas vincitur: in beata maria
cōceptionis consuetudo mutat. Helisabet
virū cognoscendo filiū genuit: maria ange-
lo credidit et pcepit. Homine cōcepit helisa-
beth: oīem et maria. Sed helisabet solum
homine: maria deū et homine. Quid sibi q̄
vult iohānes? Unde interposit^o: vnde p̄e-
missus? Magn^o igit iohannes: cui^o magni-
tudini etiā saluator testimonium phibet di-
cēs: Nō surrexit inter natos mulierū maior **Matth. 17.**
iohāne baptista. P̄cellit ceteros: eminent
vniuersis. Antecellit p̄phetas: supgredit
patriarchas: et quisq; de muliere natus est

Ser. XXII. De S. Iohāne baptista Ser. III

B inferior est iohanne. Dicit fortasse aliquis. Si inter natos mulierū iohānes maior est: maior est saluatore. Absit. Iohānes em̄ natus mulieris: christus aut̄ virginis nat⁹ est. Ille corruptibilis yteri sinibus effusus est: iste impollute ḡginis flore p̄genit⁹. Ideo aut̄ cū iohānis natiuitate dñi generatio de putat: ne dñs extra veritatē videat cōditio nis humane si cōparet hominib⁹. Iohānes p̄missus est ante deū. Tanta in illo excellentia erat: tanta gratia vt ipse putatus sit christ⁹. **Job. 11.** Quid ḡ dixit de christo? Hos oēs de plenitudine ei⁹ accepim⁹. Quid ḡ nos? Omnes p̄p̄ter: patriarche: apostoli quot quot sancti: ante incarnationē p̄missi: vel ab incarnato missi: omnes nos de plenitudine ei⁹ accepim⁹. Hos vasa sum⁹: ille fons est. Si ergo intelligim⁹ mysterium fratres mei: iohannes homo est: christus deus est. **Job. 3.** qd̄ d̄ domino ipse iohānes dixit: Illū oportet crescere: me autē minui. Et humiliaref homo: hodie natus est iohannes: quo incipiūt decretere dies. Et exaltetur deus eodie natus est christus: quo incipiūt crescere dies. Magnū sacramentū fratres charissimi. Ideo celebramus natalem iohannis sicut et christi: q̄ et ipsa natiuitas plena ē mysterio. Quo mysterio nisi humilitatis n̄re: sicut natiuitas christi plena est mysterio altitudinis nostrē? Ergo in hoie minuamur vt in deo crescā. In nobis humiliemur: vt in illo exaltemur. Humilicē hūana p̄sumptio: vt crescat diuina miseratio. Hāc huius rei sacramentū etiā in passionibus amboꝝ **Matth. 14.** impletū est. Et minuat homo: caput iohānis **Matth. 27.** abscidit: vt exaltet de⁹: christus i ligno suspendit. Quare aut̄ beatū iohannē dñs et saluator noster lucernā esse dixerit: et quare eū mitti ante se voluerit: breuiter si iubetis charitatis vestre aurib⁹ intimabo. P̄missus est em̄ velut vox ante verbum: lucerna ante solem: p̄co ante iudicem: seruus ante dominū: amicus ante sponsum. Et quia vniuersum mundū peccatorū tenebrę et nox infidelitatis oppresserāt: et solē iusticię aspicerere nō valebant: beat⁹ iohannes quasi lucerna p̄mittit: vt cordis oculi qui lipitudine iniquitatis oppressi fuerāt: magnū et verū lumen viderenō poterant: ad lumen lucernę primū quasi tenuem splendorē videre cōfuescerent: vt paulatim peccatorum nubilo

remoto: et infidelitatis humore digesto: adueniente christo ab illo celesti lumine letificari possent potius q̄ retorqueri. Sicut em̄ lippientes oculos ad videndū puocas: si exiguū splendorē lucernę ostenderis: et amplius crucias si lumē magnū ingesseris: ita domin⁹ et saluator noster qui est lumen verū: nisi prius beatū iohannē velut lucernā p̄mitteret: claritatē ei⁹ totus mundus sustinere non posset. Loquat̄ iohannes et dicat: **Matth. 3.** Ego vox clamantis in deserto. Vox erat: q̄ verbi dei spiritu replebat. Sicut sermo vocis quodammodo ministerio ac vehiculo ad audientē a loquente trāsmittit: ita iohannes christū sonās verbi erat minister et portitor. Sāct⁹ in quā iohānes typū i se legit q̄ christū longe p̄ signa et indicia mōstrabat ostēdit: et ideo misit ad christū duos de **Matth. 10.** discipulis suis. Isti duo discipuli a iohāne ad christū missi: forte duo populi sunt: quorū vnus ex iudeis credidit: alter ex gētib⁹. Iohānes dirigit ad christum: lex mittit ad gratiā: et per euāgelij fidē veterē desiderat astrui veritatē. Hos ergo fratres dilectissimi vt tam sanctā festiuitatē nō solū corporali s̄ etiā spiritali cū gaudio celebrare possimus: scdm̄ vires nostras ad dādas elemosynas et ad tenendā cū omnib⁹ pacē nostros animos p̄parem⁹: et ab omni scurrilitate vel turpiloquio nō solū nosmetipsos: sed et omnē familiā nostrā: et vniuersos ad nos p̄tinētes p̄ amore dei et zelo sanctę disciplinę prohibere totis virib⁹ laborem⁹: nec p̄mittam⁹ solennitatē sanctā cārica luxuriosa p̄ferēdo polluere. Tūc em̄ p̄ nobis sanct⁹ iohānes quicqd̄ petierim⁹ poterit obtinere: si nos festiuitatē suā pacificos: sobrios: castos: abstinentes: q̄ villo turpiloquio cognouerit celebrare. Hęc ergo fratres charissimi p̄ paterna sollicitudine suggero: nā deo p̄p̄tio ita de v̄sa deuotiōe cōfido: q̄ nō solū vosipsos s̄ etiā oēs q̄ ad vos p̄tinēt cū omni honestate castos sobriosq̄ conseruetis. Unde deo gr̄as agens supplico: vt q̄ vobis dedit ea q̄ sc̄ta sunt fideliter incipere: p̄cedat vobis felicē p̄seueratiā custodiare: q̄ cū patre et spiritu sancto viuit et regnat.

In eodem festo: Sermo III Ser. XXII
 a Urū de terra eligere q̄ nouerūt: vbi a diuitē senserūt venā: ibi quicqd̄ artē est: quicqd̄ laboris impendunt. Et

Ser. XXIII. De S. Johāne baptista Ser. III

nos fratres qz in sancto zacharia celestē vi-
dim^o latere thesaurū: in ipso totū qd sermo-
nis est nostri: qd vestri audit^o est occupam^o
quaten^o cōmune lucrū sit: qd fuerit cōmuni
labore acq̄sitū. **Luc. 1.** Fuit inquit i dieb^o herodis
regis iudee: sacerdos quidā noīe zacharias
z vxor ei de filiab^o aaron: z nomē ei^o helisa-
bet. Et erāt inquit ambo iusti ante deū: in-
cedentes in oibus mādatīs z iustificacionib^o do-
mini sine q̄rela. Beati igi^o fratres q̄s
in seculo isto aliq̄ culpa nō pcutit: nullū vul-
nerat crimen. Beati plane isti q̄s vlla non
potuit aliq̄ tangere querela. Incedētes in-
quit in oibus mādatīs z iustificacionib^o do-
mini sine q̄rela. Si pueritia: si adolescētia:
si iuuent^o eoz extitit sine q̄rela vbi tū maxi-
me solet esse querela: qualis esse potuit eo-
rū senectus? Si tale fuit initiū: qualis esse
potuit finis? Et nō erat inquit illis fili^o: eo
q̄ eēt helisabet sterilis. Nō dixit: nō erāt il-
lis filij: sed nō erat illis fili^o: qz singularis fu-
tur^o erat: q̄ erat de talib^o nasciturus. **Audi**
dñm dicēte: Nō est maior inter natos muli-
erū iohanne baptista. **Mat. 11.** Eo q̄ esset helisabet
sterilis. Erat quidē sterilis corpore: sed fe-
cūda virtutib^o. Tarda sobōli: sed nō tarda
deo. Nō germine clausa sed tpe: nō negata
pignorb^o: s̄ seruata mysterio. Fratres heli-
sabet scē part^o nō ablat^o ē: s̄ dilat^o: donec
trāsiret tps carnis: passio corpis: cōiugij ne-
cessitas: voluptat^o causa: cupiditat^o sēsus:
z totū qd hūanū confundit: grauat: onerat
cōsciētiā. Adūdabat enī lōgo tpe sacrificij
dom^o: scitāt^o hospitij metatū metatoris
christi: angeli domiciliū: aula spūsfacti: dei
tēplū. **1. Cor. 3.** Dei tēplū estis inquit apl^o z spūs
dei habitat in vobis. Deniqz vbi tota cor-
poris sedata ē q̄rela: z i toto facti sūt sine q̄-
rela: vox sterilitat^o fugit: reuiuiscit senect^o:
fides cōcipit: parit castitas: nascitur maior
hoīe: par angelis: tuba celi: p̄co christi: arca
nū patris: filij nūci^o: signifer supni regl^o: pec-
catorū venia: iudgorū correctio: vocatio gē-
tū: z vt pp̄ie dicā legis z gratie s̄bula que
diplōidē summi sacerdotis sancto patri iū-
rebat in corpe. Euangelista q̄ virtutes p̄fis
patrisqz describit: vt generatū meritū di-
gnitas germinis nosceret: et pbaret maior
oīe q̄ ortu suo excedebat leges natiuitat^o
humane. Sed si p̄cessurus est iā nāscat ioh-
annes: qz instat natiuitas christi. Surgat
obis lucifer qz iubar veri solis erumpit: et
viferet p̄co qz adest iudex. Et qz p̄cessu-

rus est deus: angelus p̄cedat. Tēru qz qd
supra hoīem ē: homo referre nō sufficit: vir-
tutē nascētis angeli: angelus iā loquat. **Di. Luc. 1.**
xit inquit angelus ad zachariā: Ne timue-
ris zacharia: exaudita ē enī obsecratio tua:
et helisabet vxor tua pariet tibi filiū: et vo-
cabis nomē ei^o iohānem: et erit gaudiū ti-
bi z exultatio: z multi in natiuitate ei^o gau-
būt. Erit enī magn^o corā dño: Vinū z sice-
rā nō bibet: z spiritus sancto replebit^o adhuc
ex vtero matris sue: z multos filiorū israel
cōuertet ad dñm deū ipsoz. Et ipse p̄cedet
ante illū in spiritu z virtute helie conuertere
corda patrū in filios: z incredulos ad pu-
dētā iustoz: parare dño plebē p̄fectā. **Ca. 1.**
cat hic fratres magn^o sermo: silet p̄dicatio
tractatoris. Quādo euāgelico p̄conio iohā-
nis gloria p̄dicatur: virt^o insonuit: laus col-
laudat: nec est qd illi iā adiciat homo cui
de^o cōtulit totū. Spiritu inquit sancto re-
plebit^o adhuc ex vtero matris sue. Videtis
fratres quēadmodum iohānes ante puenit
ad celū q̄ tāgeret terram. Ante accepit di-
uinū spiritū q̄ humanū. Ante suscepit diui-
na numerā q̄ humana corpis mēbra. Ante
cepit viuere deo q̄ sibi. Immo ante vixit il-
le dño q̄ deus viueret illi: iuxta illud apli:
Jam nō ego viuo: sed viuūt in me christus. **Gal. 2.**
Sexto inquit mense: sue matris exultat in
vtero: z in vtero d̄ginis venisse nūciat chri-
stū. Seruens nūcius: qui ante gestiuūt nun-
ciare q̄ viuere. Impatiēs dux qui ante q̄ p-
ueniret ad corp^o puenit ad regē. Ante rapu-
it arma q̄ membra. Ante aciē petit q̄ lucē.
Et vt vinceret mūdū: vicit ante naturā. Ip-
se enī sine viscerib^o viscera m̄fis exuscitat:
z qz tardabat corp^o: solo spiritu implet euā-
gelizat^o officiū. Quid dicā fratres? Johā-
nes ante q̄ christū p̄cederet seipm p̄cessit.
Patris: matris: filij corda vnus atqz idē im-
plet spiritus sanctus: vt vno sanctitatis or-
gano resonet natiuitatis dñicę cātilena.
In eodem festo: Sermo III Ser. XXIII.
Iei hodiernę solēntas: solēnē desi-
derat tāta expectatiōe sermonem.
Ergo adiuuāte dño: ministrabim^o
vobis qd dederit: recolentes z aio tenētes
nostri officiū seruitut^o: vt loquamur nō tā-
q̄ magistri: sed tāq̄ ministri: nō discipulis
sed cōdiscipulis: qz nec seruis sed cōseruis.
Magister aut vn^o nobis: cui^o schola in ter-
ra ē: z cathedra i celo. Cui^o p̄cursor iohānes
est nat^o: cui^o natiuitat^o dies hodiern^o tradi-

tur: hodie celebrat. Hoc maior traditioe suscepim: sed ad posteros imitanda deuotione transmittim. Iohannis quo euangeliste: sed baptiste natalis hodie celebram. Quia prima reposita: occurrit questio non ptereunda: quare natalis que est nat ex utero iohanes potius celebram: que cuiuslibet apostoli vel martyris vel prophetę vel patriarchę? Si interrogemur: quid respondebim? Quatuor mihi uidentur: quatuor mearum uirum mediocritati occurrit: et cum hoc. Discipuli domini nati sunt: et per etiam accessum ad annos capaciores producti: in discipulatu assumpti sunt. Illorum postea fides domino adhaesit: sed nullum illorum natiuitas domino militauit. Recordemur et prophetas: recolamus patriarchas: nati sunt homines: etiam accessu pleni spiritu sancto: christum prophetauerunt. Nati sunt ut postea prophetarent: Iohannis autem dominum christum ipsa natiuitas prophetauit: quem conceptum ex utero salutauit. Ista ut potuimus soluta questione: alteram aggrediamur: per uirum quos dederit dominus. Occurrit enim alia questio aliquando ut mihi uidentur obscurior: et ad perscrutandum laboriosior: in qua me multum adiuuabit uestra intentio: et per meam exiguitate ad dominum deprecatio: Iohanes iste tanta excellens gratia: ut quemadmodum dictum est: dominum etiam ex utero salutaret: non dum loquendo: sed exultando: cuius gratia in deum iam tunc erat aperta: quam eius caro in carne erat exclusa. Hic ergo iohanes non inuenit inter discipulos dominum: sed inuenit potius discipulos habuisse cum domino. Quid est hoc? Quis est iste homo? Homo tamen. Quis homo tamen? Quatuor tantus homo? Tamen non sequebatur inter discipulos dominum: et sequebantur eum discipuli. Absit ut dicam per dominum: sed tamen quasi ex tra dominum. Discipulos habebat christus: discipulos habebat iohanes. Docebat christus: docebat iohanes. Quid iam dicam? Baptizabat iohanes: baptizabat christus. Pro hic de baptismo dico: a iohane baptizatus est christus. Ubi sunt qui de ministerio baptismi: arrogatia tumide animositate inflant? Ubi sunt uoces carites humilitate: elatę supbia: ego baptizo: ego baptizo? Quid dixisses: **D** si christum baptizare meruisses? Adagna iam que tui aduertit factitas uestra: apparere et eminare cum cepit: qui fuerat christus a patre mittendus: et iohanes a patre permittendus. Prior missus est iohanes: sicut ab obsequentiis antecedentis iudex. Posterior homo creatus est christus: sed iohanes creauit deus christus. Erat igitur iohanes homo perfectus quod dicitur: et cuius tanta gratia commedata est: **Matt. 11.** ut ipse de illo dominus diceret: In natis mulierum

nemo exurrexit maior: iohane baptista. **Iste** ergo tam magnus: agnoscit dominum in paruo magnus: agnoscit homo eum qui uenerat homo deus. Si enim in natali mulierum: homo est in hominibus nemo exurrexit maior: iohane baptista: quisquis iohane plus est: non tamen homo sed et deus est. Debit ergo tantus iste et discipulos proprios habere: et cum discipulis suis magistrum omnium christum cognoscere. Quod enim est magister testimonium ueritatis: que se humiliando eum agnoscere: cui commulando potuit in uidere? Putari christus potuit et noluit: exultimari christus potuit et noluit. Dixerunt homines cum fallerent in eo: Num forte homo est christus? Respondit ille quod non erat: ut maneret quod erat. Unde quippe ad alium lapsus perdidit quod erat: quod quod non erat usurpauit. Relebat homo iste magnus: sed in paruo christo minimus. Hauerat homo: relebat homo et tenebat: quod recipe quod perdidit cogitabat. Homo ergo iste ut dixi magnus iohanes: cui dominus tale perhibuit testimonium: quem sic uitas commedauit ut diceret: In natis mulierum non exurrexit maior: iohane baptista: potuit credi christus: imo iam ab eis qui eius magnitudinis gratia fallere credebat christus: et in illo morerentur nisi ab illo committere corrigerent. Respondit ergo putantibus et ait: Homo sum ego christus: Tamen diceret: Lerte in honore meum ita fallimini: et certe mihi homo putado magna addit laudem: sed debeo cognoscere: ut uobis errantibus ille possit agnoscere. Si enim quod non erat fallaciter putaret: ab illo qui erat ueraciter amputaret. Premissus est ergo iohanes: ut dominum humilem baptizaret. Baptizari enim dominus propter humilitatem uoluit: non propter iniquitatem. Dominus christus que est baptizatus? Dominus christus dei filius unigenitus: que est baptizatus? Inueni que est natus: et inuenies que sit baptizatus. Ibi quippe inuenies humilitatem uiam quam pede supbo non capis. Quam nisi humili pede calcaueris: ad celsitudinem que ducit peruenire non poteris. Baptizatus est propter te: qui de secedit propter te. Uide quam factus sit tantus. Qui cum in forma dei esset: non rapinam arbitratus est esse equalis deo. Homo enim erat rapina: sed erat nature equalitas filii cum patre. Iohanes si se christum putari uellet: illi rapina esset. Homo ergo et sine rapina: erat coequalis: ab eterno natus erat. Tamen semetipsum exinanuit formam serui accipiens: homo est forma hominis. Qui cum in forma dei esset: si formam dei accepit: sed cum in forma dei esset: semetipsum exinanuit. Suscepit quod non erat: ita ut non perderet quod erat. Iohanes de

Ser. XXIII. In vigilia S. Petri et Pauli. Ser. I

hōiem assūpsit. Formā serui accepit et fact⁹
S deus homo: a quo factus ē homo. Et de q̄
que maiestas: q̄ potestas: que sublimitas:
que cū patre equalitas: Venit ppter nos
ad indu mentū forme: et intellige illā a ma-
gistro tāte humilitatē viā: qm̄ pl⁹ ē q̄ voluit
hō fieri q̄ q̄ voluit ab hōie baptizari. Ba-
ptizat q̄ in q̄ iohānes christū: seruus dñm:

Job. 1. vox vbum. Mementote enī: Ego sum vox
clamātis in deserto: et memērote: q̄ vbum ca-
ro factū ē: et habitauit i nobis. Baptizat q̄
in q̄ iohānes christū: seru⁹ dñm: vox verbū:
creatura creatorē: lucerna solem: s̄ solē q̄ fe-

Malachie. 4. cit hūc solē: solē de q̄ dictū ē. Ort⁹ ē mibi sol
iusticię: et sanitas i pennis ei⁹. De q̄ impij se-

Sap. 5. ro penitētes: i siue dicturi sūt: Quid nobis
p̄fuit supbia: aut qd̄ diuitiarū iactātia con-
tulit nobis? Trāserūt illa oīa tāq̄ ymbra:
et cū ymbis q̄ secuti sūt ymbra. Ergo inq̄-
unt: Errauim⁹ a via veritatis: et iusticię lu-
mē nō luxit nobis: et sol itelligētie nō ē ort⁹
nob. Illis nō ē ort⁹ christ⁹: a q̄b⁹ nō est agni-
tus christ⁹. Sol ille iusticię: sine nube: sine
nocte. Ipse nō oīf malis: non oīf impijs:
nō oīf infidelib⁹. Nā solē istū de celo corpo-

Matth. 5. reum: q̄tidie facit orti sup bonos et malos.
Baptizauit q̄ vt dixi creatura creatorē: lu-
cerna solē: et nō se extulit baptizator: s̄ sub-
didit baptizando.

Luc. 1. Itē in eodē festo: Homelia de eo
qd̄ sc̄ptū ē i euāgelio s̄m Lucā: He-
lisabet impletū ē tēpus pariēdi et.
q̄ habet de questionib⁹ euāgelioꝝ
lib. j. ca. ij. Et lib. ij. ca. j.

De sanctis: petro et paulo aplis.

In vigilia Petri et pauli aposto-

Job. 21. r. XXIII. s̄m iohāne: Simon iohānis dili-
gis me plus his: Sermo I

A Postolū petrū p̄mū oīm aploꝝ me
a ministis i dñi passione fuisse turba-
tum. Suit enī prius audax p̄sum-
ptor: et postea fact⁹ ē timidus negator. Pro-

Matth. 26. miserat se p̄ dño moritur⁹. Quī q̄ dicebat: Tecū pa-

Job. 13. rat⁹ sū vsq̄ ad mortē ire: Et aiā meā p̄ me
ponā: Rēdit ei dñs: Aiā tuā p̄ repones.

Amē dico tibi p̄usq̄ gallus cātet ter me ne-
gabis. Tēntū ē ad horā. Et q̄ de⁹ erat chri-
st⁹. It⁹: hō aut⁹ petr⁹: iplēta ē sc̄ptura: Ego dixi i

pauore meo: oīs hō mēdax. Dixit aut⁹ apo-
stol⁹: Quī de⁹ verax: oīs aut⁹ hō mēdax. Cle-
rax christ⁹: mēdax petr⁹? Adodo qd̄ ē i terro-
gat eū dñs: sic au disti cū euāgelii legeret:
et dicit ei: Simō iohānis diligi me pl⁹ his?
Rēdit ille et dixit: Dñe tu scis quia amo te.
Et itez dñs h̄ interrogauit: et tertio h̄ interro-
gauit. Et respōdenti dilectionē: cōmēdauit
gregem. Per singula enī dicebat dñs petro
iesus dicenti: Amo te: pasce agnos meos:
pasce ouiculas meas. In vno petro figura-
bat vnitas oīm pastozū: s̄ bonozū q̄ sciant
oues christi pascere christo nō sibi. Nunq̄d
mō petr⁹ mēdax erat: aut amare se dñm mē-
dax rēdebat? Veracit⁹ h̄ rēdebat: h̄ enī re-
spōdebat qd̄ in corde suo videbat. Quī aut⁹
dixerat: Aiā meā p̄ te ponā: de futur⁹ vo-
luit p̄sumere virib⁹. Dis aut⁹ hō q̄lis sit tūc
cū loquit⁹ forte scit: qualis crastino futurus
sit q̄s scit? Reuocabat q̄ oculos suos ad cor-
suū petrus qm̄ interrogabat a dño: et fidēs
rēdebat qd̄ sibi videbat: Etia dñe: tu scis
q̄ amo te: Qd̄ tibi dico: tu scis. qd̄ hic vi-
deo in corde meo: vides et tu. Nō ausus ē tūc
dicere qd̄ dñs interrogauerat: Nō enī simpli-
citer dñs dixerat: Diligis me: s̄ addiderat:
Pl⁹ his diligi me: id est pl⁹ me diligi q̄ isti:
de alijs discipulis: ille nō potuit dicere nisi
amo te: nō ausus ē dicere plus his. Voluit
itez esse mēdax: Sufficeret ei testimonium
phibere cordi suo: nō debuit esse iudex cor-
dis alieni. Verax q̄ petrus: an verax in pe-
tro christus? Quī aut⁹ voluit dñs iesus chri-
stus deseruit petrū et inuētus ē hō petrus:
quando aut⁹ placuit dño iesu christo imple-
uit petrū: et inuent⁹ est petr⁹ verax. Veracē
petrū petra fecerat: Petra enī erat christ⁹.
Et qd̄ ei nūciauit qm̄ tertio rēdit amare se
christū: et tertio dñs petro suas ouiculas cō-
mēdauit? P̄nūciauit ei passionē suā. Lū-
eēs inq̄t iunior cigebas te et ibas q̄ volebas:
cū aut⁹ senuer⁹: extēdes man⁹ tuas et alter te
ciget et feret q̄ tu nō vis. Euāgelista nob̄ ex-
posuit qd̄ dixerat x̄ps: hoc aut⁹ dicebat in-
quit significā q̄ morte clarificatur⁹ est deū:
id est q̄ p̄ christo fuerat crucifigēd⁹: hoc est
enī extēdes man⁹ tuas. Tūc ē ille negator?
Deinde post hec ait dñs iesus christ⁹: Seq̄-
re me: Nō sic quō pus qm̄ vocauit discipu-
los. Nā et tūc dixit: Seq̄re me: s̄ tūc ad do-
ctrinā: mō ad coronā. Nūq̄d nō qm̄ negauit
x̄pm̄ occidī timuit? hoc timuit pati qd̄ pass⁹
ē x̄ps. S̄ iā timere nō debuit. Videbat enī

Ro. 3.

Job. 21.

L

1. Cor. 10.

Job. 21.

Ser. XXV XXVI. De S. Pe. et Pau. Ser. I II

in carne viuētem quē viderat in ligno pendēte. Resurgēdo christ⁹ abstulit mortis timorē: et quā abstulerat mortis timorē: merito interrogabat petri amorē. Ter negauerat timor: ter p̄fessus est amor. Trinitas negationis desertio veritatē: Trinitas cōfessionis: testimoniū dilectionis.

In festo apostolorū petri et pauli
Ser. XXV. li: Sermo I

A filioli mei audite nos: et liberate vos. Currite p̄ vobis: et nobis p̄statis et vobis. Cōmune erit gaudium n̄m: si vos viderim⁹ induere christū. Iuvenes et virgines: seniores cū iuniorib⁹ ad gratiā festinēt. Mater nostra pariendo nō discernit etates. Ipsa genuit petrū: ipsa parturuit et paulū: vt ex lupo fieret agn⁹. Tanq̄m gnat⁹ est saulus: creuit et fact⁹ ē magn⁹. Baptizat⁹ est a matre: illuminat⁹ a deo patre: Et cepit velle petrū videre: et cū quēreret eū velle videre: magis eū petrus cepit timere. Audiuit em̄ petr⁹: q̄ saulus eū quēreret. Noli timere beate petre: q̄ saulus nō te quērit: s̄ paulus vas electiōis te cupit videre. Sancte petre benedic patrē et suscipe fratrem: et habes cū quo potes defendere matrē. Beate petre: q̄ cōuersus ē saulus miraris: qualis es tu: erit et ipse talis: et vn⁹ vobis erit natalis. Qui fecit ex saulo paulū: ipse fecit ex simone petrū. Unus vos honorauit: vnus vos coronauit. Mutauit p̄secutorē: mutauit honore vno. Veni sancte paul: veni sequere petrū: sed docētē nō fugientē. Fugiebat quā te nesciebat. Nam iste beatissimus paulus: sicut in lectione actū ap̄loꝝ cum recitaret audiui⁹: celesti voce p̄strat⁹ est.

Bat. 9. Dum fureret ad catulas in lupina rabie: et exosum sibi nomē innocētis agni p̄sequit⁹: dū quērit discerpere aut vexare gregem: audiuit altisonā vocē: Saule saule qd me p̄sequeris? Quid frustra insanisti? Nōmē meū: et occidisti martyrē meū? Olim qdē debui p̄dere te: s̄ stephan⁹ me⁹ orauit p̄ te. Et ille: Bat. 9. Quis es dñe? Et dñs ad illū. Ego sum inquit iesus nazaren⁹: quē tu p̄sequeris. Laput de cęlo p̄ membris clamat. Inquietat corpus: et de cęlo intonat christus. Saule inquit saule: qd me p̄sequeris? Quid est q̄ rugiente saulo mugit arcanū: et contra seuitiā pauli militia cōquerit cęli: nisi vt q̄ nō credit erat resurgēti: saltem crederet in cęlo sedē-

ti? Nā dicif ananias: Accede ad eum: et signa eū caractere meo: multa em̄ patief p̄ noie meo. Et ille: Dñe audiui a multis de viro h̄ q̄ multa mala fecit factis tuis. Ait illi dñs: Tade: quoniā vas electiōis est mihi. Beate anania: merito in timore trepidares si forti manu non esset cui militares. Ideo p̄ sternit supbia: vt erigat sanctitas. Venit ḡ ananias: baptizauit saulū: et fecit paulum. Baptizauit lupū: et fecit agnū: et cepim⁹ habere p̄dicatoꝝ: quē habuim⁹ p̄secutoꝝ. Deniq̄ cepit p̄dicare christum: cui antea resistebat: postea paratus pati p̄ eo q̄ quē antea pugnabat. Patif paulus: qd fecerat saul⁹. Saulus lapidauit: paul⁹ lapidat⁹ est. Saulus christianos virgī affectit: paul⁹ p̄ christo quāq̄es q̄dragenas vna min⁹ accepit. Saulus p̄secut⁹ ē ecclesiā dei: paulus submissus est in sporta. Saulus vinxit: paulus vincit⁹ est. Et dū saulus scuiēs quērit minuere numerū christianoz: etiā ipse accessit ad numerū cōfessoꝝ. Et dū inferret alijs necē: suscepit ipse p̄ eo mortē. Dū intrat lupus rapax in stabula pecudis: subito et ipse fact⁹ ē ouis. Itaq̄ q̄ iam desperet de magnitudine criminis: aut de humilitate generis? Nā beatissimū petrū piscatoꝝ: modo genib⁹ p̄uolutis adorat gentiū multitudo credētū: p̄ dominū nostrū iesum christū rē.

In eodē festo: Sermo II
Etū vobis omnib⁹ est fratres charissimū et vniuerso mūdo notissimū et beatissimozum petri et pauli natalis sit hodie: nec aliquā p̄te orbis latere potuit tāta deuotio. Si qdē cū d̄ his dicat dauid p̄pheta: In omnē terrā exiuit son⁹ eoz: et in fines orbis terre verba eoz. In omni terra mira petri virt⁹ est: et in fines orbis terre eplē pauli penetrauerūt. Quis em̄ nō audiuit q̄ prim⁹ ap̄lus petr⁹ sedenti ad speciosam portā templi claudo: et ex matris suę vtero olim iam debili pedū restituerit firmitatē: vt qd natura min⁹ cōtulerat: apostolica gra repararet? Lū em̄ claud⁹ ille stipem rogās: aliqd pecunię se ab apostolis crederet accepturū: ait illi ap̄lus petr⁹: Argentū et aurū nō habeo: s̄ qd habeo h̄ tibi do. In noie iesu christi nazareni surge et ambula. Beata plane largitas quē petri argentū qdē nō cōtulit: sed cōtulit sanitatem. Beata largitas: q̄ de thesauris suis aurū non ptulit: sed ptulit medicinam. Beat⁹ et ille claudus qd dū stipē quērit pecunię: diuitias in-

Ser. XXVI.
A
P̄. 18.
Bat. 9.

Ser. XXVII. De S. Petro et Paulo Ser. III

columnitatis accepit. Hoc enim ab apostolis donum meruit: quod nulli thesauris a medicis redimere potuisset. Primum ergo signum mirabile quod beatus apostolus petrus fecit: claudere pedes restituendo ut diximus vestigia. Audistis frequenter ipsum petrum a domino petram nuncupatum: sicut ait: Tu es petrus: et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. Si ergo petrus petra est super quam edificata est ecclesia: recte prius pedes sanat: ut sicut in ecclesia fidei fundamentum continet: ita et in homine membrorum fundamenta confirmet. Recte inquam pedes christiano curat: ut iam non trepidus quis nec imbecillus possit supra petram ecclesie stare: sed robustus et fortis cedere. Ubi autem pauli verba non leguntur? Quis locus eam scribit: corde retinet: conversatione custodit? Qui paulus a domino vas electionis est nominatus. Bonum vas: in quo preciosa mandatorum christi precepta condunt. Bonum vas: de cuius plenitudine substantia vite populis semper erogatur et plenum est. Optima apostolorum nominata petra et vas necessaria sunt domui salvatorum. Domus enim petrarum fortitudinis constructa: utilitate vasis ornat. Petra ad firmitatem nec labans sustentat ipsos: vas ad custodiam ne temptentur operit christianos. Exitus vero eorum de hoc seculo quod beatus fuerit: nemo qui ignoret. Nam prima hec in illis beatitudo est: quod ambo una die passi esse noscuntur: sed ut quis una fides servitio deunxerat: una dies martyrio coronaret. Deinde ipsa passio licet diversa in singulis fuerit: tamen una referta est gratia sanctitatis. Nam petrus crucem sicut salvator in exitu protulit: et dominice devotionis simili morte discerptus est: sed ut quem imitabatur fide imitaretur et passione. De pauli vero ceruice cum eam persecutor gladio percussisset: dicitur fluxisse lactis magis unda quam sanguinis: et mirum in modum sanctum apostolum baptismi gratia: in ipsa nece fecit splendidum potius quam cruentum. Quae quidem res in sancto paulo stupenda non est. Quid enim mirum si abundat lacte nutritor ecclesie: sicut ipse ad corinthios ait: Lac vobis potum dedi si escam? hec est plane repromissio illa terra: quam patribus nostris promissit deus dicens: Dabo vobis terram melle et lacte manantem. Non enim de hac terra locutus est: qui manantibus aquis censum involuit lutumque permiscerit: sed de illa terra pauli et similitudo pauli: qui suave potum distillat. Quae enim pauli epistola non meliore dulcior: non lacte candidior? Quae epistola tamquam verba ecclesiarum ipsos enutrit ad salutem. De

ceruice ergo apostoli per sanguine lac manavit. Legimus in epistola ipsius: quod caro et sanguis regnum dei non possidebunt. Ita ergo paulus possidet regnum: quod caro et sanguis non possunt: qui impedire dicuntur regnare. Adhuc ergo paulus in terris positus iam in regni celestis substantiam transformatur. Ideo fratres charissimi quotienscumque martyrum memoriam celebramus: pretermittis omnium seculi actibus sine aliqua dilatione concurrere debemus ad domum dei: reddere illis honorificentiam: quam nobis salutem effusione sui sanguinis pepererunt: quam tam sacratam hostiam pro nostra proptiatione domino se obtulerunt: presertim cum dicat ad sanctos suos omnipotens deus: Qui vos honorat me honorat: et qui vos spernit me spernit. Quisquis ergo honorat martyres: honorat et christum: et qui spernit sanctos: spernit christum dominum nostrum: qui vivit etc.

In eodem festo: Sermo III Ser. XXVII.

Utrum oes beati apostoli pariter gratiam apud dominum sanctitatis obtineant: nec scio quo tamen pacto petrus et paulus videntur per ceteris peculiari quodam in salvatore fidei virtute excellere. Quod quidem ex ipsius domini iudicio possumus approbare. Nam petro sicut bono dispensatori clavis regni celestis dedit: paulo tanquam idoneo doctori gentium: magistrum ecclesie institutionis iniunxit: sed ut quos iste erudierit ad fidem: ille suscipiat ad salutem: ut quorum corda paulus patefecerit doctrina verborum: eorum animas petrus aperiat regna celorum. Clavis enim quodammodo a christo scientie et paulus accepit. Clavis enim dicitur qua ad fidem pectorum dura referantur: mentium secreta panduntur: et quicquid intrinsecus tenebat clausum: in palam rationabili manifestatione producit. Clavis inquam est et conscientia ad confessionem peccati aperit: et gratiam ad eternitatem misterii salutaris includit. Ambo igitur claves a domino preceperunt: scientie iste: ille potentie. Divitias immortalitatis ille dispensat: scientie thesauros iste largitur. Sunt enim thesauri scientie: sicut scriptum est: in quibus sunt oes thesauri sapientie et scientie absconditi. Ergo beati petrus et paulus eminent super universos apostolos: et peculiari quadam prerogativa excellunt. Verum in ipsos quos cui preponatur incertum est. Puto enim illos equales esse meritis: quod equales sunt passione: et simili eos fidei devotione vixisse: quos simul videmus ad martyrii gloriam pervenisse. Non enim sine causa putemus factum quod una die uno in

1. Cor. 15.

D

Luc. 10.

Ser. XXVII.

A

Matth. 16.

B

Col. 2.

L

Ser. XXVIII. De S. Petro et Paulo Ser. III

2. q. 7. beati

loco: tyranni vnus tolerauere sententiā,
 vna die passi sunt: vt ad christū pariter p-
 uenirēt: vno in loco: ne alteri roma d esset.
 Sub vno psecutore: vt equalis crudelitas
 vtrūq; cōstringeret. Dies ḡ p merito: loc^o
 p gloria: psecutor decret^o est p virtute. Et
 in quo tandē loco martyriū pulerūt sancti
 apostoli? In vrbe roma ḡ principatū tene-
 bat: et caput obrinet nationū: scz vt vbi ca-
 put supstitūdis erat: illic caput q̄sceret san-
 ctitatis: et vbi gentiliū pncipes habitabāt:
 illic ecclesiarū morarent principes. Qui^o au-
 tē meriti sint beatissimi petrus et paulus:
 hinc possum^o intelligere: q̄ cum dñs orientis
 regionē ppria illustrauerit passione: oc-
 cidētis plagā ne quid minus esset: vice sui
 apostolorū sanguine illuminare dignat^o est.
 Et licet illius passio nobis sufficiat ad salu-
 tē: tñ etiā horū martyriū nobis contulit ad
 exemplū. Hodierna igit die beati apostoli
 sanguinē pfuderunt: sed videam^o causam
 quare ista ppeffi sunt: scz q̄ inter cetera mi-
 rabilia etiā simonē magū illū orationibus
 suis de aeris vacuo p̄cipitiū ruina pstraue-
 rint. Cū em̄ idē simon se christum diceret: et
 tanq; filium ad patrem assereret volādo se
 posse cōscendere: atq; elatus subito magi-
 cis artib^o volare cepisset: tūc petr^o fixis ge-
 nibus p̄cat^o est dñm: et p̄catiōe sancta vicit
 magicā leuitatē. P̄ior em̄ ascēdit ad dñm
 oratio q̄ volat^o: et ante puenit iusta petitiō
 q̄ iniqua p̄sumptio. Ante in quā petr^o i ter-
 ris positus obtinuit q̄ rogauit: q̄ simon
 pueniret in cęlestia quo tendebat. Tunc igit
 tur petrus velut vincrum illum de sublimi
 aere deposuit: et quodā p̄cipitiō in saxo eli-
 dens ei^o crura confregit. Et h̄ in opprobrio
 facti illi^o est: vt qui paulo ante volare tem-
 ptauerat: subito ambulare nō posset: et qui
 pennas assumpserat: plātas amitteret. Sz
 ne forte hoc mirū videat: q̄ magus iste p-
 sente apostolo p aerem aliquādiu volitauit:
 h̄ patientia petri fecit. Permisit em̄ illū
 aliquādiu sublimius ascendere: vt alti^o ca-
 deret. Voluit eū in excelsum leuari a cōspe-
 ctu oīm: vt ruentem illū de excelso oīm pui-
 derent oculi. Hęc igit est iniquitatis elatio:
 vt in altum se ferat: in sublime se erigat: sed
 sancta oratio omnē humilitat supbiam: vni-
 uersam deijcit vanitatē: p̄stante dño.

Ser. XXVIII In eodem festo: Sermo III

Piscatoris et psecutoris sacratissimū
 die gemine festiuitate occursum deuotione
 p̄cipua hodie celebrem. Ille
 q̄ retia euasit seculi: iste q̄ ex p̄done cōfessor
 factus est christi. Elegit ecce duos: vnū pi-
 scatorē: alterū grassatorē. Illū vocat ex li-
 tore: istū clamat ex itinere. Illū accersit ex
 ponto: istū terret de cęlo. Cum igit petrus
 linea castra laxaret in freto: christ^o retia mi-
 sit in d̄bo. Cepit christ^o: cepit et petr^o. Chri-
 stus discipulū: petr^o pisciculū: Et dū circū-
 dat gētē squameā: ipse venit i retia. P̄teri-
 ens inquit iesus vidit duos fratres: simo-
 nem qui dicit petrus: et andrea fratrē ei^o re-
 tia mittentes in mare. Erāt em̄ piscatores.
 Quibus christ^o sic ait: Venite inquit post
 me et faciam vos fieri piscatores hominū.
 Et illi relict^o retibus: sicuti sunt cum. Sta-
 bat petrus mobilitate et gurgite p̄dulus.
 et inter obscuras aquas inquieti maris: vi-
 ctum quē nō habebat artificio requirebat:
 nutabat sup ambigūā vndam: vt possit in-
 uenire capturam. Clario ferē referturq; ve-
 stigio: stat mobilis: et mouebat stabilis. Rē-
 m̄ af inf ceteros marini gergis fluctus: sub
 obscura ymbra fugitiuā insequit p̄dā: ma-
 culosus paries sit: cęca piscibus in mari cu-
 stodia. Et dum insidiatur petrus gregib^o
 equoreis piscū in mari: ipse in rete incidit
 saluatoris. Sit de p̄done p̄datio: de pesca-
 tore piscatio: de pirata captiuitas. Venite
 inquit post me: et faciam vos piscatores ho-
 minum. At illi relictis retib^o suis secuti sūt
 eum. Dum vellet petrus inani muro que-
 rens concludere piscem: hamo verbi christ^o
 et ipsum tenuit piscatorem. Distēdebat pe-
 trus sinu lini voluit in se vacuam continā: et
 dum insequit grauidi semp equoris plē: ca-
 prorem suum emprorem: saluatorem trabe-
 bat et trabebat. Exercebat in equore violē-
 tiam et patiebat in mente capturā. Quaque
 genus pirata reptilium: deseruisti artificū
 hoc quē mutasti de pisce ad piscem. Est em̄
 christus piscis ille: qui ad tobiā ascendit de
 flumine viu^o: cui^o teore p passionē affato:
 fugatus est diabolus: et p amaritudinē fel-
 lis affat^o est cęc^o: et illuminatus ē mūdus.
 De pisce in quā ad piscē: de rete ad ecclesiā:
 de mari ad fontē: de captura fact^o est factu-
 ra. Reliq̄ ḡ salū fluctuātē: et cepit ambula-
 re post piscē. Similitudo artis inflāmat des-
 deriū audiētis: vt q̄ ante capturā latebat in

Matth. 4.

Abi. 5.

Zobie. 4.

Sermo XXIX. De S. Petro et Paulo Ser. V

Salobbi nunc retia spargat in mundo. Tunc enim
pisces induxit: nunc autem homines sagenis spiri-
talis irretiuit. Paulus autem paruus: sed ex par-
uo magnus: dum diceret saul: sydereus uox tu-
ba conterit: certe elisus audacia: ut semi-
net erectus in mundo doctrina. Saule inquit
faule quid me psequeris? Ibat igitur saulus
furijs inuictus: duri pectoris efflabat incen-
diu: sanctorumque sanguine sitiens: per totam iudeam
alienus ferebat insaniam: ut christi membra la-
niaret in terris. Sit una religioe crudelis: ut
questionarius: et innocenti per campos scelerati-
ssimi agger euacuaret: ut iudea quam pridem se-
uierat in capite: crudelitate exerceret in cor-
pore. Acceperat enim salus partem a principi-
bus sacerdotum: ut homines fidei nostrae occide-
ret: et germinante fidei campum manu nefaria
detruncaret. Dum ergo portat saulus funereum
militis christi gladium: fulmineum de celo ac-
cepit testimonium. Dum crassat percutit: dum christi
sanctos psequitur: violenter radio celestis lu-
minis caecatur. Et qui aduersus deum erigebatur:
diuina uoce terribiliter persternitur: Saule in-
quit faule quid me psequeris? Caput per mem-
bris clamat. Inquietat corpus: et itonat christus
in caelis: Saule faule quid me psequeris?
Quid est quod muget populus: muget ar-
canus: et contra seuitiam pauli puincia coque-
rit caeli: ut qui non crediderat resurgente: sal-
tem crederet in caelis sedente: et qui defuncto
apostolorum domino assueuerat ex sepulchro me-
daciui: de celo uiuentis acciperet testimonium?
Saule inquit faule quid me psequeris? Su-
bito igitur ad istam diuinam uocem increpationis in-
fixus in terram et seuitiam perdit et semitam: depo-
nit feritatem et incurrit oculorum caecitatem. Le-
git habere ductores quos habuerat ante per-
secutores. Ubi nam paulus currebas: quan-
do currebas? Ecce nunc aberras quous lo-
cus: et qui psequeris christum: caecus curris ad
manum. Saule rapax lupe: comedes sed ex-
pecta paululum et digerens digereris. Credis
ergo saule in deo: adhibes fidem pseudo? Non so-
let istae manus in sanguine pollui: nisi te ad-
huc ab eis uideret cruciari. Pax erat generi-
tuo quae crucifixerat christum: insuper et manus
mittere non formidauit in celum. Expulit pari-
bulum: posuit in ostia sepulchri custodes. Iam
christus ascendit ad patrem et adhuc genitrix
tua non caret seueritate. Saule iudea prophetarum
sanguine temulenta: non dum faciata es a san-
guine abel usque ad sanguinem zachariae: flu-

mina tui sceleris spumant: et te adhuc usque non
faciant. Ab origine mundi sanguinem bibis et
adhuc sitis: necdum tui facinoris unda sicca-
uit etiam alueo tui sceleris sitis. Ad odum christi
sui patibulo crucifixi: et tam cito crudelitate
sanguinis aruiti: Sed ecce persternitur auda-
cia tua: ut sanctitas erigatur. Ladit miles dia-
boli: ut surgat signifer christi. Adhuc petrus
in seculum retiaculum: circumfert paulus dominum
in mundo vexillum. Et iste piscator hominum: et ille
titulat signo crucis gentiles. Currunt itaque
utrumque ad palmam martyrii: et utrumque ueni-
unt ad coronam: Non quidem eodem tempore cursu:
sed eodem anni uertente occursum. Petrus per
christo capite deorsum uerso in ligno suspen-
dit: paulus per christo gladio trucidatur. Ille per
prius gressibus psecutur ad christum oculis
que superiora respiciens beatum spiritum deduce-
bat ad celum: iste ueritatem curuat ad penam et of-
ferebat ueritatem capitis ad coronam. Petrum
crux necat: paulum gladius immolat. Duo ge-
nera suppliciorum domini et christi in duobus
apostolis christi: Petrus patitur crucem: paulus
sentit pugionem. Piscatorem suspedit hamus
crucis: psecutorem mucro minuit psecutoris.
Nunc ad memoriam piscatoris flectitur genua
imperatoris. Ibi radiant gemmae diadema-
tis: ubi fulgent beneficia piscatoris. Ex pi-
scatore fecit dominus apostolorum principem:
ex psecutore fecit apostolicum confessorum. Pre-
stitit passio socios: quos fecerat fidei predica-
tio copulatos. Ueneremur ergo principes
gregum nostri: si uolumus caulas intrare pastoris.

In eodem festo: Sermo V Ser. XXIX.

Die duos christiani nominis fun-
datores exultantis ecclesiae festa com-
celebrant. Ibi enim duo electi sunt ad
duorum populorum salutem. Petrus ad iudeorum:
paulus ad gentium. Petrus ut in iudea uete-
rem ac desertum agrum repararet: atque eum
sub umbra legis infructuosum et a calore ue-
ri solis absconditum fidei salubritate et gratiae
fecundaret: paulus uero ad gentes mittitur:
et ad terram nouam quae nullam ante dederat fru-
gum: nullum fuerat experta cultorem: qui aratro
dominicum crucis pscinderet: et in rudi cam-
po christi nouellam infatigabilis operarius
excitaret. Petrus itaque uineam ubi iam fue-
rat reparat: paulus plantat ubi non erat.
Petrus in iudeis arborem ab antiqui ger-
minis nobilitate degenerem: in radice sua ex-

colit: paulus vero in alieno fomite pegri-
nos ponit gentium ramos. Petrus in iudæis
terrâ male secunda excolit: paulus in gentibus
nondum cultura fecundat: A petro in iudæa olea
reparat: a paulo in gentibus oleaster inserit.
Petrus in iudæis mollit duritiam: paulus in
gentibus illuminat ignorantiam. Petrus tenebras
et vitia pellit ex oculis: paulus reddit oculos
a natiuitate cecati. Varius ac diuerso ge-
nere innumeri populi ad vnius regis mili-
tiam congregantur: ac sic duo potentissimi duces
petrus antiquum de veteribus reducit: paulus
nouum de tyronibus christi conducit exercitum.
Discurrunt itaque per vniuersum mundum duo
splendidissimi negotiatores: portantes coram
gentibus et regibus et filiis israel preciosa fidei mer-
cimoniam. Circumferunt aromata iusticie: thu-
ra diuine venerationis: incensum concupiscentie
nisi: balsamum castitatis. Illi igitur sal pruden-
tie spiritualis: de quibus dicitur: Vos estis sal ter-
re: quibus vtiq; anime condiantur: vt inuiolante
ab æterna peccati corruptione seruentur. Ero-
gant per omnem terram spirituales dispensatores
preciosa salutis thesauros sanctitatis: Querunt
quos secum ad celos attrahant piissimi alarum
parietes: dispares partium studiis: operum me-
ritis pares. Equales enim illos ac similes per
varia ac diuersa virtutum genera dixerim.
Nam et si cum petro christus vixit in terris: sed paulus
compellere non dedignatus est celis: adhuc etiam
persequentem. Sed in opere persequentis apostoli
fidei prouidebat: et ideo quia prospexit zelum: ho-
norauit affectum. Et quia sub proposito placendi
deo agebat ignarus ad culpam: statim post
admonitionem cucurrit deuotus ad gratiam.
Probrem et si in corpore non est locutus cum christo
paulus: non minus est illud quod locutus est
christus in paulo: dicente eodem: An experimen-
tum queritis ei qui in me loquitur christus? Ac
sic quem foris predicationibus proferebat: interius
de gestabat. Nescio igitur quid ei defuerit san-
ctitatis: de cuius pectore dominus quasi de pecu-
liari templo suo salutaria populis reddebat
oracula. Petrus ambulare super aquas debi-
ta soli deo potestate presumpsit: et rerum obsta-
te natura per insueti itineris nouas vias pen-
dulam inferens gressum tumetia maris dor-
sa calcavit: sed non minor paulus qui sicut ipse
de se dicit: nocte et die in profundo maris fuit.
Non minor inquam paulus quem velut noui te-
stamenti ionam: die ac nocte per maris profun-
da iactatum absorbuit fluxus et reddidit: quasi

sacrum depositum violare non auderet: quia famula-
trix eum vnda custodit illisum propter predi-
cationibus reseruabat. Ibi est quoque beatus
petrus in illa celestium discipulorum schola pre-
cipuus: ac primus idoneus qui verba vite ex christi
ore suscipiens: per euangelij potestatem iudeorum
gentem perditam quaereret: et abdicatos ad heredi-
tatem vocaret: interpretis legis: assertor gratie:
destructor synagoga: ecclesie reparator: et ideo
solus inter apostolos meruit audire: Amen
dico tibi: quia tu es petrus: et super hanc petram
edificabo ecclesiam meam: dignus certe qui edificandis
in domo dei populis: lapis esset ad
fundamentum: columna ad sustentaculum: clauis
ad regnum. De hoc ait sermo diuinus: Et po-
nebat inquit infirmos suos: vt umbra saltem
transientis petri obumbraret eos. Si tunc opere
ferre poterat umbra corporis: quantomagis
nunc plenitudo virtutis? Si tunc supplicati-
onibus prederat aura quedam pertransientis: quanta
magis gratia nunc permouetur? Aderito per omnes
christi ecclesias auro preciosius habet ferrum
illud penalarum vinculorum. Si tam medi-
cabilis fuit obumbratio visitantis: quanta
magis catena vincientis? Et umbra inquam tran-
sientis petri obumbraret eos. Si inanis quæ-
dam species vacue imaginis habere potuit in se-
vim salutis: quanto plus de corpore meruerunt
attrahere salubritatis ferreo potere sacris
impersa membris vincula passionis? Si ad pre-
sentia supplicantiu tam potens fuit ante mar-
tyrium: quanta magis efficax post triumphum?
Felicis illi nexu qui de manibus et compedi-
bus in coronam mutantur: apostolorum contingen-
tes martyrem reddiderunt felices catene: que
nudatis pene ossibus inherentes: viuas re-
liquias de sanguinis sudore iam attrita car-
ne rapuerunt: tactusque membrorum cruciat
sui sanctificat instrumentum: in quo dum affli-
ctio crescit ad penam: causa penę proficit ad
gloriam. Felicia vincula que reu suum versus
ad christi crucem non tam condempnatura quam con-
secratura miserunt. In illa itaque cruce imita-
ri metuens sacrificium redemptoris: capite in fra-
demergi elegit. O virtus humilitatis ingenite:
honorari etiam supplicij genere premeferit: et qui
non recusat dominici tormenta patibuli: similitu-
dinem expauescit triumphi.

In eodem festo: Homelia de eo
quod scriptum est in euangelio secundum Mattheum:
Venit iesus in partes cesarię philippi etc. que inserta est in sermone

Ser. XXX. De sancto Laurentio Ser. I

xxxj. de Uerbis apostoli: lra. B. et sequentibus

Matth. 14. Item in octauis eorū dē aposto-
lozū: Homelia de eo qđ scriptū est
in euāgelio s̄m Mattheum: Iussit
discipulos ascēdere i nauiculā zc.
que supra est ex sermonib⁹ de Uer-
bis domini: xiiij. et. xiiij.

De sancta Maria magdalena.

Luc. 7. In festo sancte marie magdale-
ne: Homelia de eo qđ scriptū est in
euāgelio s̄m lucā: Rogabat iesum
phariseus qđā zc. Incipiens: Qđ
admonemur zc. que habet i libro
Quinquaginta homeliarū. xiiij.

De sancto Petro ad vincula

Matth. 16. In festo sancti Petri ad vincula
Homelia de eo qđ scriptū ē in euā-
gelio s̄m Mattheū: Venit iesus in
partes Cesarie philippi zc. que in-
serta est i sermone. xxxj. de Uerbis
apostoli: littera. B. et sequētib⁹.

De sancto Laurentio.

Ser. XXX. In festo sancti Laurētij: Ser. I

A Estissimi laurentij martiris: cuius
b natalē hodie celebramus: passionē
nosse vos credo: et quāta in persecu-
tione pertulerit: dilectionē vestrā scire posse
non dubito. Tanta em̄ eius martyrii gloria
extitit: vt passione sua mundū illuminauerit
vniuersū. Illuminauit mūdū plane laureti⁹
eo lumine qđ ipse accēsus est: et flāmis quas
ipse pertulit: omnū christianoꝝ corda cale-
fecit. Quis nolit ad horā vri laurentij igne:
B vt eternū gebēne nō patiat incendij? Bea-
ti igiſ lauretij exemplo puocamur ad mar-
tyriū: et accendimur ad fidē: incalescimus ad
deuotionē: et si in nobis persecutoris flāma
deest: fidei tñ flāma nō deest. Non ardem⁹
quidē corpore pro christo: sed ardemus affe-
ctu. Non subijcit mihi persecutor ignē: sed
subijcit mihi desiderij saluatoris. Esse autē
saluatoris ignem legimus in euangelio: di-
Luc. 22. cente eodem domino: Mescitis quia veni
ignem mittere in terrā: et quid volo nisi vt
accendat? Quo igne succensī illi duo disci-
Luc. 24. puli dixerunt: Nōne cor nostrū ardens erat
in nobis: dū loqueret in via: et aperiret no-
L bis scripturas? hoc igiſ igne beatus laurē-

tius accensus: flammaz nō sentit incendiū:
et dum christi ardet desiderio: persecutoris pe-
nā nō sentit. Inquātum em̄ in illo fidei ar-
dor fuerit: instantū supplicij flāma frigeſcit.
Corporali em̄ beatus lauretius laborat in-
cendio: sed diuinus saluatoris ardor mate-
rialem tyranni restinxit ardorem. Quāuis
em̄ in fauilla membra soluant: fidei tamen
fortitudo nō soluit. Corporis quidem detri-
mentum sustinet: sed lucrum salutis acqui-
rit. Non enim fratres beatus laurentij bre-
ui vel simplici passiōe perimitur. Nam qui
gladio percutit: semel morit: qui in flammaz
camino mergit vno impetu liberat: hic autē
tem lōga et multiplici pena cruciat: vt mors
ei assit ad supplicij et desit ad finem. Dicit
em̄ ab illo sequissimo persecutore hec brō laurē-
tio constituta pena: vt ardentium exposita
massa carbonū: insup eū ferrea crate disten-
tum lenta flamma cōsumeret: vt nō tam in-
flammando cito interimeret hominē: qđ
exurēdo torqueret: ita vt cū vnum latus ex-
ustum persecutor cerneret: aliud latus ignib⁹
obijceret exurendū. Legim⁹ ananiam: aza-
riam et misabelem beatissimos pueros a re-
ge in camino ignis inclusos: in penarū sua-
rū deambulasse flammis: et igneos globos
pedibus cōculcare: Unde et beatus laureti⁹
nō minori est gloria p̄ferendus. Si quidem
illi in penarū suarum flammis ambulabāt
hic et in ipso supplicij sui igne discubuit. Illi
vestigij pedū cōculcarunt incendia: iste la-
terū suorū diffusionē extinguit. Illi inquā-
stantes in pena eleuatis manibus orabant
ad dñm: hic autē p̄stratus in sua pena: toto
corpore dominum deſecat. Iterum ergo be-
atus lauretius in dorsum supinus vertit: et
renes ei⁹ ignibus exurunt: vt impleret psal-
mi p̄phetia: que dicit ex persona laurentij:
Proba me dñe et tēpta me: vre renes meos
et cor meū. Ure inquit renes meos et cor me-
um: Duplici se postulat igne cōburi. Nā si
de solo mundi igne loqueret: sufficeret re-
nes tantū exurendos incendijs obtulisse.
Cor autē nisi flāma christi nō vrit: atq; ideo
ad comprobandā deuotionē suā geminū si-
bi ignem postulat: vt luctamie habito ostē-
dat in se plus posse amorem christi qđ penā
tyranni. Oremus igiſ fratres beatus lauren-
tium: qđ dum fide sua persecutoris flammaz
vicit: ostendit nobis per ignem fidei gebē-
ne incendia superari: et amore christi dicentis

D.

Daniel. 3.

E.

Ps. 25.

S.

Sermo XXXI. De sancto Laurentio Ser. II

iudicij nō timeri. Nos vero fratres dilectissimi si ad cōfortiū sanctorū martyrum puenire volum⁹: s̄ imitatione martyrum cogitem⁹. Debent enim in nobis aliquid de suis virtutibus recognoscere: vt p nobis dignentur domino supplicare. Si enim tormēta quę sancti martyres ptulerūt sufferre nō possum⁹: vel cōtra malas cōcupiscentias ipis intercedētibus repugnemus. Et q: nō desunt quotidiana peccata non: desint etiā quotidiana

S remedia. Nemo se credat aliquā felicitatē aut aliq̄d verum gaudiū in hoc seculo possidere. Beatitudinē hic pparare potest: possidere nō pōt. Duo sibi tēpora ordine suo succedunt: tempus flendi: et tēpus ridēdi. Nemo se circūueniat frēs: nō ē in h̄ mūdo tēpus ridēdi. Scimus fratres: q̄ oīs hō gaudere desiderat: s̄ nō toti ibi quērūt gaudiū vbi oportet inquiri. Verum in hoc mūdo gaudiū nec fuit nec est nec esse poterit. Sic enim ipse dñs i euāgelio suos discipulos admo-

Job. 16. ner dicens: In hoc mundo p̄ssurā habebit. Et iterū: Abundus gaudebit: vos autē cōtristabimini: sed tristitia vestra vertet in gaudiū. Ac sic in hac vita cū labore: et dolore quod bonū est auxiliāte dño faciam⁹: vt in futuro seculo bonorū fructus colligere cū gaudio et exultatione possim⁹: p̄stāte domino nostro iesu christo qui viuit et regnat in secula seculorum Amen.

Ser. XXXI. In eodem festo Sermo II

A Jcit dñs in euāgelio: Cui simile ē regnum dei? Et cui simile illud est mabo? Simile ē grano sinapis: q̄d

Luc. 13. acceptū homo misit in hortū suū: et creuit et facta est arbor: et volucres celi requieuerunt in ramis ei⁹. Adouet fortasse sensus vros: q̄re regnū dei tā p̄clarū atq; magnificū grano sinapis exiguo cōparet: et spei nostre in se tā grande solatiū: rei vilissimę simile esse dicam⁹: p̄fertim cū alibi idē dñs discipulis

Matt. 17. suis dicat: Si habueritis fidē sicut granum sinapis: dicetis huic mōti: tollere et iactare in mare et fiet. Igit̄ si fides tanta est quę potest ab ipis sedib⁹ montiū fundamēta trāsfere: necessario et granū sinapis magnū ē: ad cui⁹ similitudinē fidem habere compellimur. Adagnū autē dixerim⁹: nō specie s̄ virtute: et fidei nō q̄litate oleris cōparādū: s̄ vi-

B gore acrimonię coçquādū. Nā si diligēt̄ intendam⁹: inueniem⁹ a dño recte banc simili-

tudinē cōparatam. Sicut enim granū sinapis prima fronte speciei suę est paruū: vile: despectū: nō saporem prestans: nō odorem circūferēs: nō indicās suauitatē: At vbi teri cęperit: statim odorē suū fūdīt: acrimoniā exhibet: cibū flāmei saporis exhalat: et tāto caloriz feruore succendit: vt mirū sit in tam friuolis tātū ignē fuisse cōclusum: Cui⁹ etiam semen in cibū homines hyemis p̄cipue tēpore magna p suauitate p̄cipiunt quatenus repellant frigora: humores egerāt: viderūt interna calefaciāt: Sepe etiā ex hoc capiti adhibēt medicinā: vt si quid inualidū: si q̄d egrotū fuerit: sinapis igne curet. Ita ergo et fides christiana prima frōte videt̄ eē parua: vilis et tenuis: nō potentiā suā ostēdens: nō supbiam p̄ferens: nō gratiam subministrās: At vbi diuersis tēptatiōib⁹ teri cęperit: statim vigorē suū p̄dit: acrimoniā indicat: calorem dominicę credulitatis aspirat: et tanto diuini ignis ardore tactat: vt et ipsa ferueat et participantes sibi ardere cōpellat: Sicut i sancto euāgelio duo ex discipulis dixerunt dñi cū ipis post passionē suam dominus loqueret̄: Nōne cor nostrum erat ardens in nobis in via: dñi aperiret nobis scripturas dñs iesus? Ergo granū sinapis membrorū viscera calefacit: fidei autē vigor cordium peccata cōburit. Et illud quidē asperum algore frigoris remouet: hęc autē delictorū diabolicū frigus expellit. Sinapis in quā granū humores decoquit corporū: fides autē libidinū fluentia cōsumit: Et p̄ illud medicina capitis pcurat: p̄ fidem autē spiritale caput nostrum q̄d est christus dñs sepi⁹ refouet. Sed et fidei iuxta cōparatiōnē sinapis sancto odore p̄fruiimur: sicut ait apostolus beat⁹: Quis christi bon⁹ odor sumus deo. Igit̄ sanctū martyre laurentium grano sinapis possum⁹ cōparare: qui diuersis attritus passionibus: p totum orbē gratia meruit sui fragrare martyrij. Qui ante constitutus in corpore erat humilis: ignotus et vilis: postea q̄ vexatus: laceratus: exustus est: vniuersis p totū mundū ecclesijs odorem suę nobilitatis infudit. Recte igit̄ huic cōparatio copulat. Si quidē granū sinapis cū teri accendit: laurentius cū patit̄ inflammat. Illud feruor attritiōis suę mouet: hic ignem plurima vexatione suspirat. Sinapis in quā i vasculo calido decoquit: laurentius in craticula flammarū igne tor-

Ser. XXXIII. De sancto Laurentio Ser. III

Sermo In eodem festo: Sermo III

XXXIII.

A Eli simile est regnū celorū: et cui si-
militudo est grano sinapis. Multa p̄strin-

ximus: quibus p̄barem^o regnum dei gra-
no sinapis nō immerito cōparari: et distan-
tia in sola estimatione eē d̄borū: nō i colla-
tione virtutū. Si q̄dē christiana fides que
regnū dei est: eandē virtutē obrinet: que si-
napis natura depromit. Nam sicut sinapis
granū cū sumimus vultu cōtristamur: fron-
te contrahimur: ad lachrymas pmouemur:
et ip̄am salubritatē corporis nostri cū quo-
dā fletu austeritatē accipim^o. Illinc enī ama-
ritudo nos exasperat: acrimonia penetrat:
hinc calor ignei saporis accendit: et toto p̄-
turbati corpore tūc magis sani efficiamur cū
ampli^o deploram^o: Ita ergo et cū fidei chri-
stiane mandata percipim^o: contristamur ani-
mo: affligimur corpe: ad lachrymas pmou-
emur: et ip̄am salutē nostrā cū quodam
fletu ac merore cōsequimur. Inde enī nos
ieiunia exasperant: illinc peccatorū cōscien-
tia macerat. Hinc patrimonij iactura per-
turbat: et toto contristati habitu magi salu-
tem p̄sequimur si amplius defleam^o: scdm

Job. 16. qd̄ ait d̄s: Vos plorabitis et flebitis: secu-

Blū autē gaudebit. Sicut autē cum sinapi ca-
put forte curandū est: iubemur ad rasum ca-
pillos demere: impedimēta cutis vniuersa
deponere: vt nudo corpori p̄fectius medici-
na pueniat: Ita et cū anima p̄ fidē curāda ē:
p̄cipimur a nobis substantiā auferre seculi:
impedimēta auri argentiq̄ deponere: vt et
nude et soli anime congruentius spiritualis
medicina cōueniat. Quisq̄ enī rebus mun-
di et diuitijs seculi obuolutus est: huic fidei
medicina nō p̄derit. Ergo quod succus sina-
pis in corpore: hoc fides christiana operat̄
in anima. Sed qm̄ in eadē dominica sentē-
tia scriptū est: Qd̄ acceptum homo misit in
hortū suum: et creuit et facta ē arbor: et volu-
cres requieuerunt in ramis eius: diligentē
requiram^o quis iste sit: cui hec cuncta cōue-
niant. Dixim^o superius sanctis martyrib^o
qui diuersis attriti sunt passionib^o naturā

Luc. 13. Et creuit et facta ē arbor: et volucres

Abi. 5. requieuerunt in ramis ei^o: arbitror hoc ip̄s
christo d̄s dicere: et rectius cōparari: q̄ na-
scendo in homine humiliat^o vt granū est:

ascendendo ad celū exaltatus vt arbor est.
Granū plane ē christus d̄s patif: arbor est
d̄s resurgit. Granū inquā est: cū famis esu-
riem sustinet: arbor est cū quinq̄ milia viro-
rum quinq̄ panibus saturat. Ibi sterilita-
tem humana cōditiōe patitur: hic facietate
ppria diuinitate largitur. Granū autē
dixerim d̄m cū cedit: cū cōtemnitur: cū in
crepas: arborē autē cū cecos illuminat: mor-
tuos resuscitat: peccata condonat. Ramos
autē hui^o arboris si requiras inuenies. Ra-
mus est petrus: ramus est paulus: ram^o est
beatus laurenti^o: cui^o hodie natalitia cele-
bramus. Rami sunt oēs apostoli vel mar-
tyres saluatoris: ad quos si quis se fortiter
tenere voluerit: fluctib^o seculi minime mer-
git: quin pot^o sub ymbra illoꝝ latitās gehē-
nē nō patiet ardoꝝ: securusq̄ de diabolice
tempestatis pcella erit: et de die iudicij ex-
urentis incendio ip̄so adiuuante qui viu-
it et regnat in vnitāte spiritus sancti de^o: per in-
finita secula seculorum Amen.

Item in eodē festo: Domelia de
eo qd̄ scriptū est in euāgelio fm̄ Jo-
hannē: Amē dico vobis: Nisi gra-
nū frumētū et incipies: Humilita-
tis magne et. que sumpta est de ex-
positione doctoris Ibidem.

De assumptione gloriosissime vir-
ginis marie.

In festo Assumptionis sanctissime
dei genitricis virginis marie: Ser. I XXXIII.

A Interrogata de virginis et matris
d̄ni resolutione tēporali: et assūptio-
ne penni: qd̄ itelligā respōsurus: te
de^o omnipotēs pater voto supplici exoro:
vt q̄ madas nubib^o et pluunt imbres: q̄ tan-
gis montes et fumigāt: qui aperis terrā et
germinat: quid dicā iubeas: qd̄ pferam p̄-
beas: ad qd̄ sermonē dirigam aperias. Te-
nerabile enī mihi est d̄s: et p̄cordijs meis re-
uerēdissimū de matre filij tui loqui: et de sā-
ctissimo corpe ei^o linguā sermonib^o occupa-
re: q̄ sola meruit deū hominēq̄ paritura su-
scipere: facta thron^o dei et aula regis eterni:
scdm qd̄ tu docuisti nos p̄ sanctos patriar-
chas tuos: p̄phetas et apostolos figuris et
sermonib^o: qd̄ nos credim^o: q̄ nūq̄ sefell-
sti: q̄ nec fallere nec falli nouisti: ostendēs si-
liū tuū cōternū tibi et p̄substantialē icarnā-

Ser. XXXIII. De Assumptiōe Marie Ser. I

dñi: et incarnatū p virginis vterū: de qua car
nē assūpsit: qui corpalia cūcta tecū creauit
auctor: administrator: et de: ab hoīe factus
est homo: ab ea naturā sumēs non originē:
sanctificante spiritu tuo: in ea vterū huma
nū et purificante atq; mūdante ad cōcepti
onē filij tui: Lūi dignitatē et gratiē effectū:
nec cor cōcipere nec lingua valet exprimere.
Nō enī talis cōceptus: talisq; part^o nisi de
um decuerat: q̄ venerat redimere quos vo
luit creare. Creare pfecto maiestate: redime
re humilitate: humilitatis naturā sumens
sanctā de sanctificato corpe: et immaculatā de
immaculato. Inestimabilē enī sanctificati
onis grām quā cōcipiēdus p̄buit: cept^o et
nat^o nō abstulit. Quē quātū i corpe value
rit virginis: illi soli notissimū est q̄ de ei^o na
tura naturā suscepit q̄ cōdidit. Per quem
te queso dñe: q̄ p illū cūcta bona tribuis: q̄
vt tribuas eligis: vt me inoffense de tanta
sanctitate loq̄ tribuas. Et si nō totū vt est:
q̄ impossibile omni humane linguē est: ta
mē ipm q̄ est ex parte dicat vt est. Sonet
ergo p̄ciosissimum vera p̄ciositate: sanctissi
mū certa sanctitate: inestimabilissimū: fidis
sima veritate. Quē q; humanā rōnē exce
dunt: spiritus tu^o assit: q̄ suo sacro spiramē
ne inducat nos in omnē dicēdoꝝ veritatē:
vt q̄ de ei^o corpore et aīa loquēdum est: q̄
ipse p̄ter naturalē vsum sanctificauit et gra
tiā cōtulit: non aliena dicere patiat: sed p
pia ad laudē et gloriā tuam deus omnipo
tens pater: et ad honorem filij tui p virginē
nati: et eiusdē spiritus sancti dei et dñi nostri:
cum quo est tibi regnū et imperium: in om
nia secula seculorum Amen.

Explicit p̄fatio
Incipit sermo

Ca. 1.

Job. 19.

Act. 1.

Etia p̄fundissime et sua dignitate al
tissime sum responsurus quēstioni: le
ctorem meum obsecro: vt p me deprecet: et
si q̄ a me pleniter dicta cognouerit: donis
dei gratus existat: sin autē minus: nostrē cō
patiat infirmitati. Quia licet minus vale
amus dicere: vera tñ p̄culdubio volumus.
De sanctissimo igiē corpe p̄petuē virginis
marie eiusq; sacre anime assumptione: quā
tū deus donauerit loqui suscipientes: hoc
primū dicimus: quod in diuinis scripturis
postq; dñs in cruce matrē discipulo cōme
ndauit: vt castitas castis tueret obsequijs:
nihil reperit de ea p̄ter id quod lucas cōme
morat in actibus apostolorū: cōmemorans
eiusdem nominatim dicēs: Ibi omnes erāt

p̄seuerantes vnanimiter in oratione cū mu
lieribus et maria matre iesu et fratribus ei^o.
Hoc dicim^o quia tāto quē magna existunt
cautius tractanda sunt: quāto specialibus
auctoritatibus testimonijs nō possunt ad li
quidū roborari. Sed q; quēdam scriptura
sancta veris indagatiōnū studijs quēreda
reliquit: q̄ nō sunt sup̄flua estimanda dū ve
ra indagatiōe fuerint patefacta. Secūda ē
enī veritatis auctoritas: et dū diligēter dis
cutit: de se gignere quod ipsa est cognosci
tur. Sēpe enī discūssa veram cōueniētiā
parit: quā manifestis sermonib^o abscondit:
Et sēpe apertis sermonib^o insinuat: in quib^o
nihil p̄ter illud q̄ sonuit q̄rēdū innitat:
Et est illud: q; abraā genuit isac: isac ge
nuit iacob: iacob iudā et fratres ei^o: et cetera
talia in quib^o sola littera tenēda est. Quē
dam autem sic cōmendat: vt pariter litterā
et mysticū intellectum instruat: vt in trāscu
maris rubi: et manna celesti: et tabernaculo
dei atq; arca testamenti: vbi futurorū figu
ra baptisimi videlicet christi et ecclesie ostēsa
ē p̄rogatiua. Quēdā tñ mystice: vt cū deū
dicit insufflasse in faciem adā spiraculū vi
te: q̄ tñ os ad spirandū non habet: nec ma
nus ad operandū: licet p̄pheta dicat: Aha
nus tuę fecerūt me: et plasmauerūt me. Sūt
etiam quēdā: q̄ quāuis cōmemorari ex to
to omīssa sint: vera tamē ratione credunt:
atq; ipsa p̄ueniētia rei q̄damō quēadmodū
dux et p̄uia creditur. Nihil enī de melchise
dech sacerdoti dei excelsi iusticia loquitur:
cum ipa p̄cessisse tāte laudis merita cogno
scatur. Nihil de enoch et helie postq; rapti
sunt vite felicitate cōmendat: cunctis liqui
do scientibus beate eos viuere: quos do
minus hinc in futurū seruandos voluit ra
pere. Quid ergo de marie morte: quid ve
de eius assumptione dicendum est: vnde
diuina scriptura nihil commemorat: nisi q̄
rendum ratione quod conueniat veritati:
fiatq; ipsa veritas auctoritas: sine qua ne
cesse est: nec valeat auctoritas. Admores
enim conditionis humane: mortem illam
subiisse temporalē dicere nō metum^o: quā
idem eius filius qui deus et homo est: lege
sortis humane sustinuit: et hoc quia homo
de eius susceptus et p̄fusus est vtero. Sed
si dicimus mortis eā vinculis teneri: et reso
lutā in cōmunē putredinē: vermē ac cinerē:
laborādū est si h̄ conueniat tantę sanctitati

D
Ca. 2.

Exo. 14.

Exo. 16.

Exo. 25.

Heb. 2.

Ps. 118.

Heb. 14.

Heb. 5.

4. Reg. 2.

L
Ca. 5.

Sancti

tantę aule dei prerogatiue. Scim⁹ em dictū
Gen. 3. primo parenti: Quia puluis es et in pulu-
rē ibis. Quod si de morte dicit: generalis
est sententia: si de resolutione in pulucrem:
hanc conditionē caro christi euasit de car-
ne marie sumpta: que corruptionē nō susti-
nuit. De hoc em scriptū ē: per dauid pphē-
Ps. 15. tam dicentem: Quoniam nō derelinques
animā meam in inferno: nec dabis sanctū
tuum videre corruptionē. De quo autē san-
cto dictū sit: archangelus p̄didit: q̄ ad ma-
Luc. 1. riam ait: Et quod nascet ex te sanctum: vo-
Exo. 26. cabitur filius dei. Vere sanctum et sanctū
sanctorum. Unde et illa sancta sanctorū di-
cunt: que illa seruabant: quibus ille figura
bat qui veraciter solus sanctus sanctorum
dicit. Hic em idem est de quo archangelus
gabriel danieli loquit̄ inter cetera que fu-
Daniel. 9. tura ostendit dicens: Et impleatur visio et
pphetia: et yngat̄ sanctus sanctorum. Hic
em sanctus corruptionē nō vidit: qui tertia
die cum triumpho rediens ab inferis resur-
rexit. Caro ei⁹ que de maria sumpta est: et
2. Cor. 13. si mortua est ex infirmitate: reuixit tñ ex dei
virtute. Sed hoc ille qui quādo voluit mo-
ri: quādo voluit resurgere potuit. Excipit
ergo ab illa generali sententia de virgine
sumpta natura. Ad si marie non congruit:
congruit tñ filio quem genuit iesu. Uoca-
bulum iesus gloriosum omni ornatu cultu
q̄ dignissimū: nomē quod est super omne
nomen: non deuit ab hominibus appella-
ri: neq̄ ab eis efferi in mundū: sed ab excel-
Ca. 4. lētiori quādā maioris natura. Post hec q̄
adē dicta sunt de quib⁹ excipit marie fili⁹:
cōtūēda sunt q̄ etiā eue dicta sunt: si cūctis
feminiis generalia sint: et si in aliquo excipi-
Gen. 3. atur maria. Scriptum quippe est: Adulteri
quoq̄ dixit deus: Adulterabo erumnas
tuas et cōceptus tuos. In dolore paries fi-
lios: et sub viri potestate eris: et ipse domi-
Luc. 2. nabit tui. Erumnā maria sustinuit: cuius
animā gladius passionis christi p̄transiuit:
sed conceptus nō multiplicauit: nec sub vi-
ri: id est mariti potestate deguit: que iteger
rimis visceribus de spiritu sancto christum
suscepit: et virginitatis integritate manēre
virgo p̄mansit. Quem q̄ sine peccati col-
luuione, et sine virilis admixtionis detrimē-
to suscepit: sine dolore genuit et sine integri-
tatis violatione cum pudore virginitatis
integra p̄mansit. Hoc em potuit efficere de

Augustini

matre: qui sic elegit nasci deus de homine.
Amaria ergo et si communicat erumnis eue:
nō cōmunicat parturiendo cū dolore. Pro-
meruit em hoc singularis sanctitas eius et
singularis gratia: q̄ susceptione dei singu-
lariter estimata est digna. Non imerito er-
go a quibusdā generalibus excipitur vera
estimatione: quā tāta seruat gratia: et attol-
lit dignitatis prerogatiua. Quantū em chri-
Ca. 5. sti potestas possit mundi ostendit vniuersi-
tas: quantū gratia marie monstrat integri-
tas. Que sicut diuersa est a natura: ita di-
uersa est ab usu. Quid ergo? Si in tanta di-
uersitate dicimus eā humanę sortis mortē
subiisse: nec vinculis ei⁹ retineri: p̄ quā de⁹
voluit nasci: et carnis substantiā cōmunica-
re: nūquid impiū erit? Scim⁹ em iesum om-
nia posse: qui de seipso ait: Data ē mibi om-
Matth. 28. nis potestas in celo et in terra. Si ergo vo-
luit integram matrem cū virginitatis serua-
re pudore: cur nō velit incorruptā a putredi-
nis seruare fetore? Dicat qui cognouit sen-
Ro. 11. sum domini: et qui consiliarius ei⁹ fuit: Nū-
quid nō p̄inet ad benignitatē dñi matris
seruare honorem: qui legem soluere nō ve-
Matth. 5. nerat sed adimplere. Lex em sicut honore
Exo. 20. matris p̄cipit: ita inhonoratiōē damnat.
Qui em in vita p̄ ceteris illā gratia sui pe-
p̄⁹ honorauit: p̄m credere ē singulari sal-
uatione eā in morte et speciali gr̄a honoraf-
se. Potuit em eam tā a putredine q̄ a pul-
Ca. 6. uere alienam facere: qui ex ea nascens vir-
ginem eā potuit relinquere. Putredo nā-
q̄ et vermis opprobrium est humanę cōdi-
tionis: a quo opprobrio cum iesus sit alie-
nus: natura marie excipit quā iesus de ea
assūpsisse p̄bat. Caro em iesu caro marie ē:
et multo specialius q̄ ioseph iude cetero-
rūq̄ fratrum eius quibus dicebat: Frater
Gen. 37. em et caro nostra est. Caro em christi quāuis
gloria resurrectionis fuerit magnificata: et
potent sup omnes celos ascensione glori-
cata: eadē tamen carnis mansit et manet na-
tura que assumpta est de maria. Ipse enim
est qui conceptus et genitus atq̄ a mortuis
suscitatus est p̄ gloriam patris: sicut p̄fecto
ipse testat̄ post resurrectionē: quando apo-
Luc. 24. stolis dixit: Videte manus meas et pedes
meos quia ego ipse sum. Quid em ē: Ipse
ego sum: nisi quia alter nō sum: q̄ qui tunc
eram quādo passus sum: hoc siquidem co-
gnoscere potestis: q̄ i manib⁹ et pedib⁹ meis

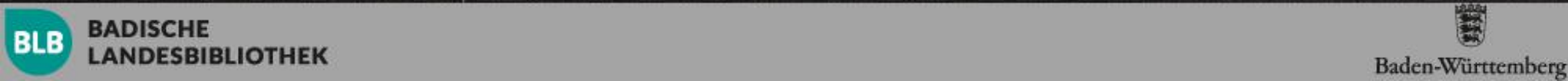

Ser. XXXIII. De Assumptiōe Marie vir. Ser. I

Ca. 1. clauorum vulnera cognoscitis. Ipse ergo idemq; celos ascendit: et carnem quā de matre suscepit sup astra transiit: honorans omnē humanā naturā: et multo magis maternam. Si igitur natura matris est filius: cōueniēs est ut sit et filij natura mater: nō quātum ptinet ad equam administratiōem: sed quātum ptinet ad eandem reciprocā substantiam: ut homo de homine: caro de carne: mater a filio: fili⁹ a matre: nō ad vnitatē psonę sed ad vnitatē corporealis nature et substantię.

Ca. 7. Si enī vnitatē facere pōt gratia sine ppteritate specialis nature: quātomagis vbi gratię vnitas et corporis specialis ē natiuitas. Vnitas nāq; gratię est: ut discipulorum in christo de quibus ipse dixit: Pater sancte: serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint vnum sicut et nos. Et item de omnibus iustis: Nō autē p his rogo tantū: sed et p eis qui credituri sunt per verbum eorum in me: ut omnes vnum sint sicut et tu pater in me: et ego in te: hoc est ut ipsi sint p gratiā quod nos sum⁹ p diuinitatis naturā. Hęc quippe gratię vnitas quę cunctis in christum credentibus seruat: si marie nec min⁹ sapientiū estimatione non tollitur: quanto magis cū gratię vnitate ipsa specialitas nature efficit vnum matrē et filium: filiū et matrem? Vidēdū etiam est qd de his quos secum p gratiam vnū esse voluit cōsequēter adiungit. Hic enī: Pater quos dedisti mihi volo ut vbi ego sum et illi sint mecum: ut videant claritatē quā dedisti mihi. O magnā et inestimabilē bonitatem dei: qui secū suos habere in gloria vult ut sua claritate fruānt: qui hic sua fide iuncti: vnū cum eo esse digni iudicant. Si igitur secū eos habere vult: atq; hoc potest qui omnia potest: quid est mandum est de matre vbi digna sit haberi si non in p̄sentia filij? Quantum igitur conuincor: quantum intelligo: quantumq; credo: marie anima claritate christi fruit: et gloriose conspectibus eius semper inherere si tiens et semp conspiciens: dum inestimabiliter pascitur: excellētior quādā specialiq; p̄rogatiua a filio honorat: possidens in christo corpus suum qd genuit glorificatum in dextera patris: et si nō suum p quod genuit: tamen suū quod genuit. Et quare nō suum per qd genuit? Si nō obuiauerit necdū p̄specta auctoritas: vere credo et per quod genuit: quia tanta sanctificatio dignior celo ē

q̄ terra: Thronum dei: thalamum celi domini: tabernaculum christi: dignum est ibi esse vbi ipse est. Tam p̄ciosum thesaurū dignius est celum seruare q̄ terram: tantā integritatem merito incorruptibilitas nō putredinis vlla resolutio sequit. Illud ergo sacratissimū corpus de quo christus carnē assumpsit et diuinā naturā humanę vnuit: nō amittens quod erat: sed assumēs quod nō erat: ut verbum caro: hoc ē deus homo fieret: escam vermibus traditum: quia sentire non valeo: dicere pertimesco: in cōmuni sorte putredinis futurū de vermibus puluerem. De quo si nihil aliud sentirem q̄ de p̄prio: nihil dicerē nisi quēadmodū de p̄prio: qd absq; vlla ambiguitate soluēdum est in mortem: post mortē est futurū putredo: post putredinem vermis: post vermē ut dignū est abiectissimus puluis. Quod de maria credēdum nō videt consentibile: quia estimationem procul pellit munus incomparabilis gratię. Quod me dicere multax cōsideratio rex inuitat: q̄rū et illa q̄dā est quā suis aliquādo ministris ipa vitas ait: Qui mihi ministrat me seq̄: et vbi ego sū: illic et minister meus erit. Si enī hęc est generalis sententia omnium p fidem et p̄sam operationem christo ministrantium: quātomagis quodāmodo et specialiter marie. Maria namq; operis exhibitione et fidei fidissimā veritate ministrā christi fuisse ois q̄ sane sapit intelligit. Absq; dubio enī opere administratrix extitit: quę hūc in vtero gessit partuq; p̄fusu aluit et fouit: atq; ut euangelium refert: i p̄sepe reclinauit: et a facie herodis fugiens in egyptū abscondit: et omnem infantia ei⁹ pio p̄ matris affectu est p̄secuta: ita ut vsq; ad crucē in qua filiū vidit p̄dentem iam virū p̄fectum: ab eius indubitanter nō recesserit cōsectatu: non solū gressibus pedum tanq; pro reuerentia dei: verū etiam et imitatiois affectu. Maria ergo ministratrix christi spiritualium operū qualitibus: sicut deuotissima extitit: ita absq; dubio religiōis fide et vere credulitate charitate secutrix fuit. Non enī potuit ei⁹ diuinitatis nō esse credula: quę se nouerat hūc nō virili semine sedm ordinē nature: sed diuino spiramine nunciante archangelo cōcepisse: videns semper famulantū angelorū ei adesse frequentiam ut nascituro et nato: quādo videlicet facta est cum angelo multi

Sancti

- tudo celestis exercit^o clamati^o et dicentium:
Luc. 2. Gloria in excelsis deo: et in terra pax homini-
bus bone voluntatis: et in egyptu fugituro
atq; inde iteru redituro. Quib^o liquido co-
gnoscere potuit: quia talia obsequia no nisi
Matt. 2. deu decuerat. Unde et stelle annunciatio: et
magorum de longissimis partibus inspera-
ta adductio q; maximu illi extitit indicium
Luc. 2. veritat. Similiter et simonis et anne pphe-
tali dignitate insolit^o catus: et huic specialis
occurfus: Quz omnia, pcul dubio maria co-
feruas bis cunctis altius ad fidem roborata
pio corde coferebat: intantū vt omnino no
nutabunda: sed certa de filij ptate tanq; de
Job. 2. dei virtute vera deficiente in nuptijs vino
dixerit: q; vinu no habent: sciens plane illu
hoc potuisse qd em mox contigit diuio mira-
culo copleuisse. Ecce igit maria fide et ope
christi ministratrix: et deuota vsq; ad mortē
eius secutrix: no plus gressu q; imitatiois:
vt credendū est: affectu: si ibi no fuerit vbi
christus suos ministros vult esse: vbi ergo
erit? Et si ibi: nunquid equali gratia? Et si
Matt. 16. non equali: vbi equa dei censura que vni-
cuiq; reddit scdm sua merita? Si ergo me-
rito pre omnibus marie viuenti donata est
gratia: mortue erit minuēda? Absit: Quia
si omnium sanctorū mors est preciosa: ma-
rie sane est preciosissima: quam tanta comi-
tata est gratia: vt mater dei dicatur et sit.
Ad Consideratis igitur vniuersis: vera ratio/
Ca. 10. ne censeo confitendum maria in christo et
apud christum esse. In christo: q; in ipso vi-
Act. 17. uimus: mouemur et sumus. Apud christu
glorioso ad eternitatis gaudia assumptam
benignitate christi et honore susceptam
pre ceteris quam gratia honorauit pre cete-
ris: atq; ad communem humilitatem non
esse adductam post mortem putredinis vi-
Luc. 21. delictis vermīs et pulueris: que suum et om-
nium genuit saluatorem. In cuius si pote-
state est sanctorum de capite capillum non
perire: est et illam anima et corpore integrā
posse seruare. De cuius potestate si nullus
dubitāt ecclesiasticorum quin possit matrē
sine corruptione in perpetuum seruare: cur
dubitandum est voluisse qd attinet ad tan-
tam benignitatis gratiā? Si elegit diuina
voluntas sola gratia inter crepidates vehe-
Daniel. 5. mentiū igniū flammās non solum pueroū
corpora seruare illęsa: veru etiam vestimen-

Augustini

ta seruare iniusta: cur abnuat i matre ppria
qd elegit in veste aliena? Bonam seruare in
ventre ceti pter naturalē vsum voluit incor-
rupta sola misericordia: maria incorrupta
pter naturā no seruabit gratia? Seruatus
est daniel datus itemperatissime fami leo-
nū: no seruanda est maria tātis donata me-
ritis dignitatū? Hęc cuncta que dixim^o: q;
naturā seruantia no cognoscimus: in marie
integritate plus potuisse gratiā q; naturā
no dubitam^o. Diuinitatis em opa sūt que
dicimus: et ideo possibilis q; omnipotētia.
Hustus ergo dei virtus et dei sapiētia cui^o
sunt omnia q; patris sunt et velle: Telle aut
omnia que sunt iusta et digna: et hoc vidē/
tur digna: letari facit maria leticia inenar-
rabili anima et corpore in pprio filio cū p-
prio filio p ppriu filiu: nec vllam sequi de-
bere corruptionis erumnā quā nulla secuta
est tantum filiu parturiēdo integritatis cor-
ruptio: vt sit semp incorrupta quā tanta p-
fudit gratia: sit integraliter viuens que om-
niū integrā pfectāq; genuit vitam: sit cum
illo que in suo gessit vtero: sit apud illu illa
que genuit: fouit et aluit illum: maria dei ge-
nitrix: dei nutrix: dei ministratrix et dei se-
cutrix: de qua vt iam dixi: quia aliter senti-
re no audeo: aliter dicere no psumo. Susci-
piat igit hūc sensum fraterna charitas: fm
qd spirit^o christi inspirauit. Quę sunt ex
parte que taliter horata sūt me dicere. Si
quis autē refragare his elegerit: cū dicere
no velit hoc no possit christum: pferat que
re no conueniat velle: ac p hoc non esse. Et
cum se veraciter cōsiliū dei de his nosce ma-
nifestauerit: incipiā credere: de quib^o aliter
no possum sentire. Mirabor illum altitudi-
nem cōsiliū diuini inuestigasse: quā me cum
apostolo digna reuerētia video: debere ad-
mirari dicente: O altitudo diuitiarū sapiē-
tię et scientię dei: q; incōprehensibilia sunt iu-
dicia eius: et inuestigabiles vię eius. Et q;
scdm eūdem apostolum: ex parte cognosca-
mus et ex parte pphetamus: dixi de his: et
si no quantū est: tamen que admodum me
dicere debuisse credidi. Si ergo vera sunt q;
scripsi: tibi gratias ago christe: quia de san-
cta vrgine matre tua nisi qd pium: dignū et
iustum est sentire no potui. Si ergo dixi vt
dehui: approba christe tu et tui. Si autē no
vt dehui: ignosce obsecro tu et tui: Qui cū

Ser. XXXV. De Assumptiōe Marie Ser. II

deo patre et spiritu sancto vivis et regnas
deus per omnia secula seculorum Amen.

Ser. XXXV. In eodem festo: Sermo II

Adest nobis dilectissimi fratres di-
es valde venerabilis: dies omni-
um sanctorum solennitates precel-
lens. Adest inquam dies inclita: dies p̄cla-
ra: dies in qua e mundo migrasse creditur
virgo maria. Et ideo laudes intonet uni-
versa terra cum summa exultatione tan-
te virginis illustrata excessu: quod indignum
valde est ut illius recordationis solennitas
sit apud nos sine maximo honore: per qua
meruimus auctorem vite suscipere. Sa-
tisq̄ preposterum iudicandum est: ut cum
sanctorum celebramus victorias marty-
rum: illius solennitatem illis non prefera-
mus que huic mundo edidit principem
martyrum. In hac siquidem die compe-
tenter sp̄so illi celesti p̄clamat beata vir-
go: Tenuisti manum dexteram meam: et in
voluntate tua deduxisti me: et cum gloria
assumpsisti me. Hodie inquam et ipsa a sp̄so
filio et domino congrue audiuit: Jam
hymens transiit: imber abiit et recessit: Sur-
ge proxima mea: sponsa mea: coluba mea
et veni. Hec ideo dicimus fratres: quia si-
cut iam in consuetudinem suscepit eccle-
sia: hodierna die ad celos assumpta fuisse
creditur virgo maria. Sed quo ordine hinc
ad superna transferit regna: nulla catho-
lica narrat historia. Non solum autem
respuere apocrypha: verum etiam ignorare di-
citur hec eadem ecclesia. Siquidem sunt
nonnulla sine auctoris nomine de eius as-
sumptione conscripta: que ut dixi ita cauē-
tur: ut ad confirmandam rei veritatem le-
gi minime permittantur. Hinc sane pulsantur
nonnulli: quia nec corpus eius in terra
inuenitur: nec assumptio eius cum carne
ut in apocrypha legitur: in catholica reperit
historia. Quibus dicendum est: quia si
moysi corpus non inuenitur ab homine in
terris cum quo locutus est deus facie ad
faciem: illius querere dementię est: per qua
idem maiestatis deus incarnatus efful-
sit in terris. Neque enim dignum est de cor-
poris eius noticia solliciti quępiam esse:
qua non dubitat super celos eleuatam cum

christo regnare. Sufficere debet tantum
noticię humane hanc vere fateri reginā
celorum: pro eo que regem peperit ange-
lorum. Sed nec inuenitur apud latinos
aliquis tractatorum de eius morte qui
p̄pam dixisse aperte. Nam illi euāgelij ver-
siculū quem simeon dixit ad domini ma-
trem: Et tuam ipsius animā pertransibit
gladiū: beate recordationis ambrosij cum
tractaret ait: Nec historia nec littera do-
cet mariam gladio vitam finisse. Hinc et
Isidorus: Incertū inquit per hoc dictum
vtrum gladium spiritus an gladiū signifi-
cet persecutionis. Et quid de his de qui-
bus loquor dicam: cum nec ipse qui hanc
accepit ante crucem domini in sua: id est
iohannes euāgelista de hoc posteris al-
quid retinendum scriptis mandauerit
Nullus enim hoc fidelius narrare potuit
si illud deus manifestare voluisset: que il-
le vtiq̄ qui hanc nutriendam suscepit: nec
contra morem filius matrem reliquit. Ne-
stat ergo ut homo mendaciter non fingat
apertum quod deus voluit manere occul-
tū. Vera autē de eius assumptione sentē-
tia hec esse probat: ut scdm apostolum:
sive in corpore sive extra corpus ignoran-
tes: assumptā super angelos eam esse cre-
damus. His igitur premissis: loquamur
aliquid in laudibus sacratissime virginis.
Sed quid nos tantilli: quid actione pu-
silli: quid in eius laudibus referemus: cum
et si omnium nostrum membra verterentur
in linguas: eam laudare sufficeret nul-
lus? Altior celo est de qua loquimur: aby-
so profundior cui laudes dicere conamur.
Hec est enim que sola meruit mater et sp̄so
sa vocari. Hec primę matris damna resol-
uit: hec homini perditō redēptionem ad-
duxit. Mater enim generis nostri penā
intulit mundo: genitrix domini nostri sa-
lutem edidit mundo. Auctrix peccati eua:
auctrix meriti maria. Eva occidendo ob-
fuit: maria viuificando profuit. Illa per-
cussit: ista sanauit. Hec enim mirabili atq̄
inestimabili modo omnium rerū et suū pe-
perit saluatore. Que hec virgo tā sancta
ad qua venire dignaret spiritus sanctus?
Que tam speciosa: ut eam deus sibi elige-
ret sp̄sam? Que tam casta ut esse posset
virgo post partum: hec est dei templum:

^{Luc. 4.} fons ille signat^o: et porta i domo dei clau-
^{Heb. 4.4.} sa. Ad hanc naq; vt dixi spiritus sanctus
 descendit: hanc virtus altissimi obumbra
 fuit. Hec est immaculata costu: fecunda par-
 tu: virgo lactas: angelorum et hominum
 cibum nutries. Adrito namq; beata sin-
 gulari a nobis pconio extollitur: que sin-
 gulare comertium mundo pbuit. Deniq;
 tantu se ad celi fastigia subleuauit: vt ver-
 bum in principio apud deum: de supna
 celi arce susciperet. *O felix maria: et omni
 laude dignissima. O virgo dei genitrix
 gloriosa: o sublimis puerpera: cui^o visce-
 ribus auctor celi terreq; comittit. O feli-
 cia oscula lactetis labijs impressa: cu in-
 ter crebra indicia reptantis infantie: vt*
^{Luc. 2.} pote verus ex te filius tibi matri allude-
 ret: cu verus ex patre dominus impera-
 ret. Nam auctorem tuu ipsa concipiens
 edidisti in tempore puberem que habe-
 bas ante tempora conditoru. *O felix pu-
 erperium: letabile angelis: optabile san-
 ctis: necessarium perditis: congruum pfil-
 gatis. Qui post multas assumpte carnis
 iniurias: et ad vltimu verberatus flagris:*
^{Matth. 27.} potans felle: affixus patibulo: vt te ve-
 ram matrem ostenderet: verum se homi-
 nem patiando monstrauit. Sed quid vi-
 cam pauper ingenio: cum de te quicquid
 dixerio minor laus est q; dignitas tua me-
 retur? Si celum te vocet: altior es. Si ma-
 trem gentium dicam: pcedis. Si formam
 dei appellem: digna existis. Si domina
 angelorum vocitem: per omnia te esse p-
 baris. Quid ergo de te digne dica: quid
 referam: cum non sufficiat lingua carnis
 tuas enarrare virtutes? Has interim lau-
 des sileat lingua carnis: quas semp arde-
 ter pfert anima: Huc nostras peto vt au-
 res doctrinarum tuaru demulceas orga-
 nis. Plaudat nunc tympanis seena tuis
 et veloces articulos puerperu cōcrepent.
 Concinant letantes chori: et alternantib^o
 modulis dulcisona carmina misceantur.
 Audiamus fratres: audiam^o pio mentis
 affectu: audiam^o que admodu tympani-
 striarum doctrinis cōcrepet beata virgo
 y maria. Audiam^o inquā: et huic harmonie
 moribus respondeamus. Deniq; cu hec
 mulier beatissima ab angelo iam saluta-
 ta: spiritus sancto repleta: plenitudine di-

uinitatis afflata: ad helisabet venisset co-
 gnatam: post exultationem iohannis in
 vtero mris: hec vsio decantauit cātica lau-
 dis: Magnificat aia mea dñm: Et exulta-
 uit spūs me^o in deo salutarī meo. ^{Luc. 11.} *Primo
 igit in hoc loco querēdū ē: qd sit magnifi-
 care dñm: Neq; em magn^o sit a creatura
 creator. Sed sciendū nobis est duob^o mo-
 dis dici magnificari: id est aut magnū fa-
 cere: aut magnum adorare: magnum ad-
 mirari. Magnificat enim deus a nobis:
 cum magnificari dignatur a nobis. Sed
 nunquid sic in nobis sicut in beata maria
 eandem carnem assumpsit p nobis? Huc
 inquit ad eam angelus gratia plena: do-
 minus tecum: benedicta tu inter mulie-
 res. Spiritus sanctus superueniet in te: et
 virt^o altissimi obumbrabit tibi: Ideoq;
 quod nasceret ex te sanctum: vocabitur filius
 us dei. Quocunq; tamen anima sancta
 verbum concipere potest credendo: pare-
 re pdicando: magnificat amando. Unde
 et dauid ppheta dicit: Magnificat do-
 minum mecum: et exaltemus nomen eius
 in inuicem. Ac si diceret: Magnitudinē
 dñi mecu pdicatur: et nominis eius pco-
 nia magna voce attollite. Hinc iterum di-
 cit: Domine deus meus: magnificat^o es
 vehementer. Unde autem magnificetur
 in nobis isdem ppheta ait: Magnificata
 est vsq; ad celos misericordia tua. Hinc
 namq; optandum est in singulis: vt no-
 stra anima magnificet dominum: cōcipi-
 at dei verbum: pariat et nutriat: recordet
 saluationis sue pia comertia: quomodo
 nullis suis pcedētibus meritis sit ab ini-
 quitate saluata: sed sola dei bonitate gra-
 tuita christi sanguine redempta et dicat:
 Magnificat anima mea dominum. Sic
 em de^o dilexit mūdū: ait euāgelii: vt fili-
 um suum vnigenitum daret. Hinc naq;
 et apostolus: Qui proprio inquit filio nō
 peperit: sed pro nobis tradidit illum. ^{Luc. 1.} *O
 mirē pietatis affectus: o inestimabilis ar-
 dor charitatis: Quis ante tantę pietatis
 diuitias non obstupescat? Quis ante tā
 ineffabilem charitatem non contremis-
 cat? Quis vnquam posset sperare: vt ex
 deo ante tempora natus: nasceretur pro
 hominibus in tempore ex femina homo
 factus? Unde scriptum est: Cum venit**

Ser. XXXV. De Assumptiōe Marie Ser. II

plenitudo temporis: misit deus filium suum factum ex muliere: factum sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret: ut adoptionem filiorum reciperem. Quis in quā posset estimare: ut portaretur manibus femineis portator orbis: panis angelorum aleretur: virtus celorum infirmaretur: vita omnium moreretur? Magnificet ergo in his anima gloriosissime marie dominum: magnificet et nostra. Admiremur: gratulemur: amemus: laudemus: adoremus: gratias illi agamus: quoniam per eiusdem redemptoris nostri mortem de tenebris ad lucem: de morte ad vitam: de corruptione ad incorruptionem: de exilio ad patriam: de luctu ad gaudium de terris ad celeste regnum vocati sumus. Qualescunque igitur anima sancta talibus fuerit incitamentis occupata: nihil concupiscit terrenum: nihil transitorium: nihil quod ad tempus arridet: nihil quod ad presens delectat. hec risum luctum computat: et gaudium in merorem commutat: cui mundus carcer: celumque habitatio est: cui exultatio de presentibus nulla est: quia in illo tantum gaudere appetit: qui super omnes est. Unde in sancto cantico cum dicitur: **Luce. 1.** Virgo gloriosa: Magnificat ala mea dominum: Et exultavit spiritus meus: si gnater addidit: In deo salutari meo. Ac si diceret: Anima mea que magnificat dominum: non in quolibet alio sed in illo tantum exultat: quem amando magnificat. Non erat enim esse aliam vituperabilem exultationem: qua mundus gaudere dicitur tendens ad luctum. Et de qualibus **Prover. 2.** salomon ait: Letatur cum male fecerint: et exultant in rebus pessimis. Hinc **2 apo. 4.** stolus non quodlibet gaudium in sancto rum cordibus esse describit: sed in spiritu **ps. 32.** sancto. Hinc dauid cum diceret: Gaude te iusti: subiunxit: In domino. Hinc cum **ps. 70.** domino diceret: Gaudebunt labia mea dum cantauero: addidit: Tibi. Hac enim exultatione nullus eorum gaudet: quisquis de presentibus tantum exultat eternisque bonis interesse non concupiscit: cui exilium patria esse creditur: et mors vita estimatur: cui deus venter est: et ornatus non in moribus sed in actu est: qui cum

laudatur extollitur: et cum vituperatus fuerit magnis iracundie stimulis agitat: qui cum mansuetis non humiliatur: sed in superbie fascibus eleuatus ceteros quasi ex alto montis supercilio contempletur. Sed quis hec ad plenum ita potest calcare: ut ab hac exultatione hisdem vitis interpellantibus nec ad momentum se credat abstrahi: cum scriptura pronunciet: **Sap. 9.** Corpus quod corrumpitur aggrauat animam: et deprimat terrena inhabitatio sensum multa cogitant. In gemisce ergo o sancta anima quecumque in domino exultas: et quoties te ab hac exultatione abstracta videris esse: dicitur: Ne proicias me dñe a facie tua: et spiritum sanctum tuum ne auferas a me. Redde mihi leticiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me. Et hic attentius intueri: quam exultationem petierit. Quod enim hebraice iesus: hoc latine salutaris dicitur. Que enim hec leticia est iesu: nisi contemplatio eius: qualis venturus est in gloria sua? Scendum vero est: quia illi tunc hac claritate potient: qui hic post redemptoris sui vestigia imitantur. Et quidem dominum iesum legimus doluisse: fleuisse: ex itinere fatigatum fuisse: opprobria et iniurias sustinuisse: sputa: flagella: crucem suscepisse: nunquam tamen legimus eum risisse: prosperatum in terra fuisse. Hinc plane: hinc in spe gaudent omnes electi: cum experint aduersitatibus mundi fatigari: et nullis eius prosperitatibus fallaciter decipi: scientes aliam vitam superesse per quam possint celos penetrare. Hinc est quod isdem dominus ait discipulis suis: **Matt. 5.** Beati estis cum male dixerint vobis homines: et persecuti vos fuerint: et dixerint omne malum aduersum vos metientes propter me. Gaudete in illa die et exultate: ecce enim merces vestra multa est in celis. Sed in his pressuris atque angustiis nequaquam possent subsistere: et quod his maius est gaudere: nisi veraciter in conspectu dei et hominum humiles essent. Quibus dominus eorum ait: **Matt. 11.** Discite a me quia mitis sum et humilis corde: et inuenietis requiem animabus vestris. Hinc iterum dicit: **Matt. 5.** Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. Hinc etiam hec virgo gloriosa

beatam se dici ab omnibus generationibus manifestat: eo quod eius humilitatem deus respexit. **P**atet subdit: Quia respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. **Q**uere beata humilitas: que deum hominibus peperit: vitam mortalibus edidit: celos innovauit: mundum purificauit: paradysum aperuit: et hominum animas ab inferis liberauit. **Q**uare inquam vere gloriosa marie humilitas: que porta paradisi efficitur: scala celi constituitur. Facta est certe humilitas marie scala celestis: per quam descendit deus ad terras. Quia respexit inquit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Et quid est dicere: Respexit: nisi comprobauit: placuit ei humilitas mea? **Etia. 66.** Unde per prophetam dominus dixit: Ad quem respiciam: nisi ad pauperulum et humilem et trementem sermones meos? **Ps. 50.** Hinc dauid domino dicit: Quia respexisti humilitatem meam: saluasti de necessitatibus animam meam. Multi siquidem videntur in conspectu hominum humiles esse: ut ab eis beatificentur: sed eorum humilitas a domino non respicitur: quia falso et non vere de humilitate gloriuntur. Si enim veraciter humiles essent: deum ab omnibus et non se velent laudari. Non in hoc mundo eorum spiritus exultaret: sed in deo salutari. Humilitatem suam non ab hominibus conspici: sed a deo optarent. Sequitur in hoc sancto cantico: Quia fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen eius. Quae tibi magna fecit domina: que gloriosa virgo ut dici beata merearis? Puto enim immo veraciter credo: ut creatura ederes creatorem: famula dominum generares: ut per te deus mundum redimeret: per te illuminaret: per te ad vitam reduceret. Hucusque virgo beata de te ipsa que nos ad amorem dei accenderet: fideliter protulisti: ea vero que sequuntur humano generi prophetasti. Ad eum autem votum exiit ea tantum inde transcurrere: que ad tui laudem nominis pertinebant. Sed hec que de te ipsa narraui: neque tu ut dignitas tua meretur dicere potuisti. Quas ergo tibi laudes fragilitas humani gene-

ris persoluet: que solo tuo commercio recuperandi aditum inuenit? Accipe itaque quascumque exiles: quascumque meritis tuis impares gratiarum actiones: et cum susceperis vota: culpas nostras orando excusa. Admitte nostras preces intra sacrarium exauditionis: et reporta nobis gratiam reconciliationis. Sit per te excusabile: quod per te ingerimus? Accipe quod offerimus: impetra quod rogamus: excusa quod timeamus: quia nec potiorum meritis inuenimus quam te ad placandam iram iudicis: que meruisti esse mater redemptoris et iudicis. Succurre ergo miseris: iuuua pusillanimes: refoue flebiles: ora pro populo: interueni pro clero: intercede pro monachorum choro: exora pro deuoto femineo sexu. Sentiunt omnes tuum lenamen: quicumque deuote celebrant tuum nomen. Sit tibi compassio super afflictis: sit pius affectus super celorum peregrinis. Et cum te letantem semper aspicias: fletus nostros quamsumus ipsa ad deum admittas: eumque ut proprium filium pro nobis interpelles. Nos enim adhuc in hac terra affligimur: persequimur: iniuriis lacessimur: opprobriis afficimur: esurimus: sitimus: somnum patimur: in carcere retinemur. Tu vero in celestibus regnis placata es cunctis virginum choris: tu agnoscis quocumque prexerit sequeris. Tu virginum choros et ab incentiue carnis illecebrosis alienos per albentia lilia rosasque vernantes: ad fontes perennis vite potandos inuitas. Tu in illa beatorum felicissima regna primi ordinis dignitatem adeptam plantis roscidis oberrans: inter paradisi amenitatem gramineosque crocos tenero poplice pergis: felicis palma violas immarcescibiles carpis. Tu concinis sine fine choris coniuncta summis angelis archangelisque sociata indefessa voce: sanctus da mare non cessas. Tu in cubiculo regis beatitudinis gemmis ac margaritis ornata assistis. Tibi thronus regi ab angelis collocat in aula eterni regis: teque ipse rex regum ut matrem veram et decoram sponsam per omnibus diligens amoris amplexu sibi associat. Nec mirum si dignetur tibi aggaudere deus regnans: quem tu paruulum ex te hominem natum toties osculata es in terris. Das

Ser. XXXVI. De decollatiōe Johānis bap. Ser. I

ergo tuas felicitates possidens conuertere
Ad nostrarū miseriarum salutem. Inter hęc
igit̃ fratres cum toto mentis affectu beatif
simę virginis nos intercessionib⁹ commir
tamus: omnes eius patrociniā omni nisu
imploremus: vt dū nos supplici eam obse
quo frequentam⁹ in terris: ipsa nos sedu
la prece cōmendare dignetur in celis. Neq̃
enī dubiū quę meruit p liberandis pferre
p̃cium: posse plus omnibus liberatis impē
dere suffragiū. Sed quid nobis pdest hęc
interpellare vocib⁹ nisi etiā humilitatis ei⁹
exempla teneam⁹? Luremus ergo dilectis
simi fratres: vt cū huius diei festiuitati inter
esse cupimus: vestimētis humilitatis atq̃
charitatē induiti appaream⁹. Nō nos inui
dia alię felicitatis torqueat: non ira vsq̃
ad diuisionē dilaniet: nō cupiditas christū
a nobis excludat: nō sęculi tristitia exurat:
nō p̃sp̃eritas eius incaute decipiat: nō lux
uria inquinet: nō immunditia polluat: non
elatio corumpat: nō supbia inflat: vt dum
nos virtutib⁹ ornatos charitate cōiunctos
humilitate fundatos beata dei genitrix sug
nos interesse festiuitati p̃sp̃erit: ardenti⁹
nobis subuenire festinet apud filium ⁊ do
minū suū iesum christum: deū et saluatore
nostrum: qui coronis perennis regni glori
cat sanctos suos: ⁊ est eterna laus ⁊ expecta
tio omnibus electis ei⁹: ipsi gloria: virtus:
potestas eterna: ⁊ nūc ⁊ semp p immortalia
sęcula sęculorum: Amen.

Item in eodem festo: Homelia
de eo qđ scriptum est in euangelio
fm Lucam: Intrauit iesus in qđdā
castellum ⁊c. quę habet de Verbis
domini. xxvj. et. xxvij.

**De decollatione sancti Johan
nis baptiste.**

**Sermo In festo decollationis sancti Jo
hannis baptiste: Sermo I**

A **O**die dilectissimi fratres iohānis qđ
b dñi p̃cucurrit aduētum natalē diē
colim⁹: qđ nulli s̃ctorū meminim⁹
attributū. Hodie in quā natalē diē vnica ac
singulari celebritate veneramur. Unde qz
eū recte extollere nō valem⁹ humane vocis

officio: p̃dicem⁹ dominicę attestatiōis ora
culo: ploquente christo: qz inter natos mu
lierū maior nō est iohanne baptista. Ipse h
dicit: ⁊ ideo cognosce magnificentiā laud is
ex dignitate laudātis: ac sic dum nemo illo
esse maior asserit in natis mulier: dat intel
ligi qđ iohannes supra humanorū fuit men
surā meritorū. Ego vox clamantis in deser
to. Hoc est dicere: Nō sum ego verbū quod
erat in principio de⁹ apud deū: sed vox po
tius: id est minister sum verbi vt per me ad
auditus hominū sensusq̃ pueniat. Unde
beat⁹ baptista pari humilitate p̃nūciat: Il
lum oportet crescere: me autē minui. Illū
inquit oportet crescere: qz p omnē mundū
christi euāgeliū dilatat: me autē minui quia
iohannis p̃phetia finit. Illum oportet cre
scere qđ erit exaltāndus in cruce: me autē minui
qđ sum trūcād⁹ i capite. Johānis enī p̃phe
tia finē accepit: qz is qui p̃phetabat adue
nit. Johannes ergo formā venturi dñi na
tuitate et cōuersatione signauit. Johānes
nascit̃ de sene patre: christ⁹ ex matre a mūdi
senescentis etate: etate in quā illa quę erat
fide ⁊ operibus infecunda. Johānes venit
desperata generatione p̃sterilē: et christus
natura obstupescēte p̃vginē. Ille salutē p̃
dicauit: hic contulit. Ille baptizauit in pe
nitentia: iste regenerauit in gratia. Hic est
enī iohannes qui impietate regis herodis
qđ vxorē fratris iuaferat publica auctoritate
cōdēnās p̃pter iusticiā pdidit vitā: sed lu
crat⁹ est gloriā. Et nos interdū p gratia ho
minū vel timore offensionū p̃ferim⁹ adula
tionē ⁊ vendim⁹ veritatē: nō timētes illud
qđ terribiliter scriptū est: Si nō annūciaue
ris iniquo iniquitatē suā: sanguinē eius de
manu tua requirā. Solent tñ aliquotiens
doctores ecclesię nō p negligētia peccatiū
ab increpatione cessare: sed qz eos timēt ex
ipsa castigatione ad peiora mala p̃rūpere.
Quādo p hac re nō p̃dicāt sacerdotes: nō
possūt habere de taciturnitate reatū: qz si
cut viri boni interdū ex dura increpatione
corrigunt: ita ecōtra oēs etiā supbi lenissi
ma admonitiōe ad peiora p̃cipitia puocan
tur. Nā ⁊ int̃ p̃dicatores ecclesię aliquotiēs
nō ex voluntate sed ex necessitate pctōres nō
arguūt: vt interdū p spiritale medicamen
tū ⁊ charitatis artificiiū supbos quosq̃ etiā
indignis laudib⁹ psequant̃: Et dñi erubel

Matth. 11.

Joh. 1.

Joh. 5.

B

Luc. 1.

Matth. 3.

Matth. 14.

L

Ezech. 5.

cunt falsa esse que de eis dicunt: ad emenda-
 tionem vite et bona opera puocent: scdm
 Ps. 9. illud quod scriptum est: Quonia laudat pec-
 cator in desiderijs anime sue: et qui iniqua
 gerit benedicit. Et q: vera e illa sapientis vi-
 ri sententia: Sicut vera laus ornat: ita falsa
 castigat: no est tamen impossibile apud deu
 vt etia illi qui ab humanis laudibus inui-
 rati bona opera exercere ceperint: de illis
 hoc in amorem et consuetudine vertat: scdm
 illud qd de sapientibus quida dixit: Bene
 consueuisse: pudebit dissuescere. Et iterum:
 Bona loquamur: transiet sermo in affectu.
 Beatus tamen iohannes plena et perfecta
 libertate maluit iniusta sustinere: q iusta
 no dicere. Unde euagelico ipe beatus iohan-
 nes alloquio corda nostra pulsat salutifero
 Luc. 3. dicens: Ego vox clamantis in deserto: pa-
 rare viam domini: rectas facite semitas dei
 nostri. Si teneamus in nobis verbum verita-
 tis: affectum iusticie: erit in nobis illa via p
 qua humanu pectus christus adeat. Ideo
 autem dicit: Ego vox clamantis. Vox hco-
 nis iudicem loquit: clamor iudicium comi-
 Abi. 5. nat. Et consequenter annunciat: Omnis val-
 lis implebit: et omnis mons et collis humili-
 abit. hoc est ergo: qd alijs verbis euangeli-
 sta comemorat: Qui se exaltat humiliabit.
 Luc. 14. Teniet tempus fratres dilectissimi vt se su-
 perbos fuisse sine ylo remedio doleant: q
 se nunc salubriter humiliare dissimulant.
 Teniet tempus vt humiles eleuent in ce-
 lis: et superbi in inferni pfunditate mergan-
 tur. Teniet tempus vt se avaros omnes fu-
 isse diuites doleant: a quibus nunc christi
 iridentur pauperes. No semp iste qui nuc
 humane est consuetudinis ordo seruabitur:
 Luc. 16. No semp lazarus fame torquebit: nec sem-
 per avarus diues deliciarum abundantiap-
 fruet: sed cito et ille de sterquilinio ab ange-
 lis eleuabit i paradysum: et ille q elemosyna
 noluit dare: si penitentia no subuenerit: de
 luxurioso conuiuio rapiet in tartaru: vt qui
 in hoc seculo pauperi noluit dare mica: in
 inferno non mereat accipere gutta: Et qui
 pauperem pascere noluit delitijs suis: pascat
 flammam medullis suis. Nos vero fratres
 quatum possumus laboremus: vt quod su-
 perbia tumidum elatum reddiderat in ani-
 mo: humilitate et mansuetudine coplanetur.
 Qd iniquitas deprauauerat: directione iu-
 sticie corrigat. Qd malicia exasperauerat:

bonitate gratia tepere. Inter hec studia in-
 ueniat in nobis christus dominus qua ipe co-
 ferre dignatus est viam per qua nos pdu-
 cat ad patriam: vt de nobis dicere dignet: Et
 2. Cor. 6. inambulabo et inhabitabo cum eis: et ero il-
 loz deus. Si in isto seculo ambulauerit i no-
 bis: in illo habitabit in nobis qui viuit et
 regnat in secula seculorum Amen.

De omnibus sanctis.

In festo omnium sanctorum: Ser. I Sermo XXXVII.

Odie dilectissimi omnium sanctorum
 h sub vna solennitatis leticia celebra-
 mus festiuitatem: quorum societa-
 te celum exultat: quorum patrocinis terra le-
 tatur: quorum triumphis ecclesia sancta coro-
 nat: quorum confessio quanto in passione
 fortior: tanto est clarior in honore: quia dum
 creuit pugna: creuit et pugnantium gloria: et
 martyrij triumphus multiplici passionum
 genere ad ornat: p que grauiora tormenta
 gratiora fuere et premia: dumq catholica ma-
 ter ecclesia per totum orbem longe lateq dif-
 fusa: in ipso capite suo christo iesu edocta
 contumelias crucis et mortem didicit no ti-
 mere: magis magisque roborata est no resistere
 do sed perferendo. Uniuersos autem quos
 agmine inelyto carcer penalis inclusit: pari
 et simili calore virtutis ad gerendum certa-
 men gloria triumphalis inspirauit. Vere
 beata mater ecclesia: qua sic honor diuine di-
 gnationis illuminat: qua vincentium glorio-
 sus martyrum sanguis exornat: qua inuio-
 late confessionis candida induit virginitas:
 floribus eius nec rose: nec lilia defunt. Ler-
 tent nunc charissimi singuli ad vtroq bo-
 nores: amplissimas accipere dignitatu co-
 ronam: vel de virginitate candidas: vel de
 passione purpureas. In celestibus castris
 pax et acies habent flores suos: quibus mi-
 lites christi coronant. Dei est ineffabilis et
 immensa bonitas etia hoc puidit vt labor
 quidem tempus et agonis no extenderet: nec
 longum faceret aut eternum: sed breue: et vt
 ita dicam: momentaneum: vt in hac breui et ex-
 igua vita agones essent et labores: in illa ve-
 ro que eterna e corona et premia meritorum:
 vt labores quidem cito finirent: meritorum ve-
 ro premia sine fine durarent: vt post huius mu-
 di tenebras visuri essent candidissimam lu-
 cem: et accepturi maiorem passionum cun-
 ctarum acerbitatibus beatitudinem: testate

Ser. XXXVII. De oib' Sanctis Ser. I

Ro. 8. hoc apostolo ubi ait: **N**ō sunt cōdignę pas-
siones hui' temporis ad sup̄ueturā gloriā q̄
reuelabitur in nobis. **Q**uęro si u de p̄lio
reuerentes ciuitas celestis excipit de hoste
p̄strato trophęa ferentibus occurrit: cū tris-
phantib' uiris et femine ueniunt q̄ cū secu-
lo sexū q̄ uicerunt: et geminata glia militię
uirgines cū pueris teneros annos ututib'
transeunt: sed et cetera fidelium turba au-
le p̄petuę regiam intrabit: qui sinceritatem
fidei inconcussis p̄ceptorū celestiu' discipli-
nis vnita pace obseruauerunt. Ergo agite
nunc fratres: aggrediamur iter uite: reuer-
tamur ad ciuitatem celestem: in qua scripti
sumus et ciues decreti. **Ep̄. 2.** Non sumus hospi-
tes: sed ciues sanctorū et domestici dei: etia3
illius heredes: coheredes autem christi. Hu-
ius nobis uerbis ianuas aperiet fortitudo: et
fiducia latum p̄bebit ingressum. **C**onside-
remus ergo indytam uerbis illius felicitatē:
in quantum cōsiderare possibile est. **E**t em̄
uere est: comprehendere nullus sermo suffi-
ciet. **Esa. 55.** Dicitur de ea in quodam loco sic: q̄ au-
fugiet ibi dolor et tristitia et gemitus. Quid
hac uita beatius: ubi non est paupertatis
metus: non egritudinis imbecillitas? **R**e-
mo leditur: irascitur nemo: nemo inuidet.
Lupiditas nulla exardescit: nullum ebi de-
sideriū: nulla honoris pulsatio: aut potesta-
tis ambitio. Nullus ibi diaboli metus: in-
sidie demonum nullę: terror gebęne procul.
Ahoris ibi neq; corporis neq; anime erit: sed
immortalitatē munere uita iocunda. Nulla
erit tūc uis discordia: sed cuncta cōsona: cun-
cta conuenientia: quia omniū sanctorū vna
concordia: pax cuncta et leticia continet: trā-
quilla sunt omnia et queta. **F**ugis splendor
non iste qui nunc est: sed tanto clarior quā-
Apoc. 21. to felicio: quia ciuitas illa: ut legitur: non ege-
bit lumine solis: sed dominus omnipotens
illuminabit eam: et lucerna eius est agnus:
Daniel. 12. **E**t ibi sancti fulgebunt ut stelle in p̄petuas
eternitates: et sicut splendor firmamēti qui
ad iusticia3 erudiunt multos. **Q**uapropter
nox ibi nulla: nullę tenebrę: concursus nu-
bium nullus: nec frigoris ardorisq; asperi-
tas vlla: sed talis quęda3 erit rerum tempe-
1. Cor. 2. rēs: quam nec oculus uidit: nec auris audi-
uit: nec in cor hominis ascendit: nisi illorum
qui ea p̄frui digni inueniuntur: quorū no-
Apoc. 22. mina scripta sunt i libro uite: q̄ et lauerūt sto-
las suas i sanguine agni: et sūt ante thronū

dei seruiuntq; ei die ac nocte. **N**on est sene-
ctus ibi: nec senectutis miseria: dum omnes
occurrunt in uirum p̄fectum: in mensuram
gratis plenitudinis christi. **Ep̄. 4.** **D**erum sup̄ hęc
omnia est consociari angelorū et archange-
lorum cętibus: thronis etia3 et dominatio-
nibus: principatibus et potestatib': omniū
q; celestium sup̄narūq; uirtutum contuber-
nisi p̄frui: et intueri agmina sanctorum splē-
didius syderibus micantia: patriarcharum
fide fulgentia: p̄phetarum spe leticia: apo-
stolorum in duodecim tribubus israel orbē
iudicantia: martyru' purpureis uictorię co-
ronis lucentia: uirginū quoq; choros can-
dentia ferta gestātes inspicere. **D**e rege au-
tem qui horum mediis residet: dicere uox
nulla sufficit. **E**ffugit em̄ omnē sermonē: at-
q; omnem sensum humane mentis excedit
decus illud: illa pulchritudo: illa uirtus: illa
gloria: illa magnificentia: illa maiestas. **E**t
tra em̄ omnē sanctorum est gloriā ipsius in-
estimabilem aspicere conspectū: et splendo-
re maiestatis eius irradiari. **S**i em̄ quoti-
die oporteret nos tormenta p̄ferre: si ipsam
gebennam paruo tempore tolerare ut chri-
stum uidere digni possemus in gloria ueni-
entem et sanctorum ei' numero sociari: nō-
ne erat dignū pati omne qd̄ triste est ut tā-
ti boni tantęq; glorię p̄cipales haberemur?
Que erit illa fratres charissimi iustorū glo-
ria: q̄ grādis sanctorum leticia: cū vnaque
q; facies fulgebit ut sol: cū ordinib' distin-
ctis populum suū domin' in regno patris
sui cęperit recensere: et meritis atq; operib'
singulorū p̄mia p̄missa restituere? **P**ro
terrenis celestia p̄ temporalibus sempiter-
na: pro modicis magna p̄stare: adducere
sanctos in uisionem paternę glorię: et facere
in celestibus cōsedere: ut sit deus omnia in
omnibus: et eternitatemq; amatoribus suis
et immortalitatem largiri: atq; eos quos san-
guinis sui uiuificatiōe reparauit: denuo ad
paradisum reducere: regna celorū fide et ue-
ritate suę pollicitationis aperire. **H**ęc herē-
ant firmiter sensibus nostris: hęc intelligan-
tur plena fide: hęc toto corde diligantur:
hęc indefinentium operum magnanimitate
acquirantur. **R**eposita est in potestate sa-
cientis: quia regnum celorum vim patitur. **Matt. 11.**
Res ista o homo: id est regnum celeste ali-
ud non querit p̄ciū q̄ teipsum. **T**antū ua-
let quantum es tu. **T**e da: et habebis illud.

1. Cor. 15. Quid turbaris de p̄cio? Chriſt⁹ ſemetipſum
 tradidit vt acquireret tēi regnū deo patri:
 ita ⁊ tu teipſum da vt ſis regnū eius: ac nō
 20. 6. regnet peccatū in mortali tuo corpore: ſed
 ſpiritus in acquisitionē viſe. Ad hanc igiſ
 operum ſalutariū dilectiſſimi palmā liben-
 ter ac p̄mpte certemus: oēs in agone iuſti-
 cię deo et chriſto ſpectante curram⁹. Et qui
 ſeculo ⁊ mūdo maiores eſſe cepimus: a cur-
 ſu nō nulla ſeculi cupiditate retardemur.
 Si expeditos: ſi celeres in hoc operis ago-
 ne currentes dies vltimus inuenit: nuſq̄
 dominus meritis noſtris ad p̄miū deerit
 remunerator. Qui coronam in p̄ſecutione
 purpuream p̄ paſſione donauit: ipſe in pa-
 ce viuentib⁹ pro iuſticię meritis dabit can-
 didam. Nam nec abraam: nec iſaac: nec ia-
 cob occiſi ſunt: ⁊ tamen fidei ⁊ iuſticię meri-
 tis honorati inter patriarchas p̄imi eē me-
 ruerunt. Ad quorum cōgregat̄ cōiuuiū: q̄-
 quis fidelis et iuſtus ⁊ laudabilis inuenit.
 1. Job. 2. Admores eſſe debemus voluntatē nō no-
 ſtram ſed dei facere debere: quia qui fecerit
 eius voluntatem: ipſe manebit in eternum
 quomodo ⁊ ille manebit in eternum. Qua
 propter chariſſimi mēte integra: fide firma:
 virtute robuſta: charitate p̄fecta parati ad
 omnem voluntatem dei ſimus: conſeruan-
 tes fortiſ dominica mandata. In ſimplici-
 tate ſeruate innocentia: in charitate concor-
 diam: modeſtiam in humilitate: diligentia
 in adminiſtratione: vigilantiam in adiuuā-
 dis laborantibus: miſericordiam in fouen-
 dis pauperibus: indefeſſa veritate conſtan-
 tiam: in diſciplinę ſeueritate cenſuram: ne
 aliquid ad exemplū bonorū factorū in no-
 bis deſit. Hęc ſūt veſtigia q̄ nobis ſancti q̄
 reuertētes in patriam reliquerunt: vt il-
 lorū ſemitis inherentes ſequeremur ad gau-
 dia. Patriam quoq; noſtraz paradifum cū
 illis computemus: parentes patriarchas iā
 habere cepim⁹. Cur nō p̄peram⁹ ⁊ currim⁹
 vt patriā noſtrā videre ⁊ parentes ſalutare
 1. b. poſſim⁹? Adagn⁹ illic nos charorū numer⁹
 expectat: parentū: fratrum: filiorū frequēs
 nos et copioſa turba deſiderat: iam de ſua
 incolumitate ſecura: adhuc de noſtra ſalu-
 te ſollicita. Ad eorum complexum ⁊ conſpe-
 ctum venire: quanta illis ⁊ nobis in cōmu-
 ne leticia eſt? Qualis illic celeſtium volup-
 tas conſeruatorum ſocietatem expectatium?
 ⁊ ſumma ⁊ p̄petua felicitas? Illic apoſto-

lozum glorioſus chorus: illic prophetarum
 exultantium numerus inſignis: Ibi marty-
 rum populus innumerabilis ob certaminū
 victoriam coronatur: Illic clariffima virgi-
 num turba letat: illic etiam conſeſſorum for-
 titudo laudat. Sed et illoꝝ remuneratio
 cenſet: qui p̄cepta dominica ſeruantes: ad
 celeſtes theſauros terrena patrimonia trā-
 ſtulerunt. Ad hos electos dei auida cupidi-
 tate p̄peremus: vt cum his cito eſſe: ⁊ cito
 nos ad chriſtum puenire cōtingat: ad eum
 quem huius itineris ducem habeamus ſa-
 lutis auctorem: lucis principem: leticię lar-
 gitorem: qui viuut et regnat cum deo patre
 omnipotente et ſpirituſancto in ſecula ſe-
 culorum. Amen.

Item in eodem feſto: **Homelia**
de eo quod ſcriptum eſt in euange-
lio ſm Matthei: Cidēs ieſus tur
bas aſcendit in montem ⁊c. que ſū
pta eſt ex primo libro de ſermone
domini in monte. J. ⁊c.

Deanum ab⁹ fidelium defunctorū.

In die cōmemorationis anima-
rum fidelium defunctorum: de eo
quod ſcriptum eſt in euangelio ſm
Mattheum: Venite benedicti ⁊c.
Sermo

1. Odo cum euangelica lectio legere-
 m tur: audiuiſus dicēte dñm: Veni-
 te benedicti p̄cipite regnū quod vo-
 bis paratum eſt ab origine mūdi. Et ergo
 iſtā vocem deſiderabile audire: ⁊ ab auditu
 malo poſſitis p̄ dei gratiā liberari: totis vi-
 ribus deo auxiliante contendite lectionem
 diuinā in domib⁹ veſtris frequēter legere:
 ⁊ in eccleſia libenter ⁊ obediēter audire. Si
 cut illa vox deſiderabilis eſt p̄ quā dicis mi-
 ſericordib⁹: Venite bñdicti p̄cipite regnū:
 ita ecōtrario ſceleratis ⁊ miſericordib⁹ me-
 tuēda eſt ⁊ valde terribilis: Diſcedite a me
 maledicti in ignem eternum. Auertat a no-
 bis hoc de⁹ fratres chariſſimi: et ab auditu
 malo nos liberare dignet: vt in nobis im-
 pleatur illud quod ſcriptum eſt: In memo-
 ria eterna erit iuſtus: ab auditūe mala nō
 timebit. Hoc eſt auditum malū quod audi-
 turi ſunt impij: Diſcedite a me maledicti in
 ignem eternū. Irreuocabilis enim ſenten-
 tia erit: que a p̄ſſimo deo ideo multo ante

Ser. XXXVIII. De aiab' fidelium defuictorum Ser. I

h' dicit: vt a nobis totis viscerib' caueat. Si enim nos deus nosserueller punire: nō nos ante tot secula cōmoneret. Inuitus quodā modo vindicat: qui quomodo euadere possumus multo ante demonstrat. Non em̄ te

B vult pcutere qui tibi clamat obserua. Considerate tñ qd dicitur ad dexterā positus: Venite inquit benedicti: percipite regnū qd vobis paratū est ab origine mūdi. Aduertite fratres charissimi qz regnū celorum nobis pdestinatū: gehenna autē non nobis sed diabolo pparata est. Deniqz sic auditu-

Matt. 25.

Abi. 5. ri sunt ad sinistrā: Esuriui em̄ inquit et non dedistis mihi manducare. Ergo nec illi qui ad dexterā erunt: ideo accipiūt: qz nūqz peccauerūt: sed qz peccata sua mūdare elemosynis studuerūt. Et illi qui ad sinistrā erunt nō ideo mittunt ad ignē qz peccatores fuerūt: sed qz peccata sua elemosynis redimere noluerūt. Ac sic et illos largitas sola glorificabit: et istos sola sterilitas cōdemnabit: qz sicut impossibile est vt nullus homo possit sine peccato esse: sic p dei misericordiā possibile est: vt bonis operib' et p̄cipue elemosynis se vnusquisqz redimat a peccato: vt tñ

Jacobi. 2. in malo impleat qd scriptū ē: Iudiciū sine misericordiā illi q nō fecit misericordiā: Cō-

ps. 111. sequenter et in bono illud in psalmo: Disp̄sit dedit pauperib': iusticia ei' manet in seculū seculi. Et hoc cōsiderate fratres p quare mittunt in ignē eternū. Nō em̄ illis dicēdū est: qz homicidia fecistis: adulteria cōmissistis: qz alienā substātiā rapuistis: sed h solū audituri sunt: qz esuriui et non dedistis

L mihi manducare. Rogo vos fratres nolite hęc transitorie cogitare: nec credatis q hęc de iudeis tantū aut paganis vel hereticis fuerit dictū: sed diffinitissime credite qz hoc christiani et catholici qui in malo opere p̄seuerare voluerint: audituri sunt. Ad iudiciū em̄ nō veniūt nec pagani: nec heretici:

Job. 5. nec iudei: qz de ipsis scriptū est: Qui nō credit iam iudicat' est. Et ideo inter illos qui ad sinistrā mittendi sunt: non solum laici erunt: sed et multi ep̄i: quod peius est clerici mali vel monachi cupidi vel supbi: simul et sanctimoniales et vidue iracunde supbe vel cupide: et si eis fructuosa p̄nitentia nō subuenerit: audituri sunt illā metuendā et

Matt. 25. irreuocabile vocē: Discedite a me maledicti in ignē eternū. Sentētia ista si eā fideliter cum ingēti timore voluerim' audire: ab

omni opere malo nos poterit reuocare. Diligēter q̄ caueat et videte quid veritas dixit:

Discedite a me maledicti in ignē eternū: qz esuriui: et nō dedistis mihi manducare. Si in

Ad fr̄es in heremo. 31. c.

ignem mittet qui esurienti non dedit panē suū: putas vbi mittendus est qui tulit alienū? Si in ignē mittet q nudū nō vestit vbi mittendus est qui vestitum expoliavit? Si cū diabolo damnat qui hospitib' nō p̄buit domū suā: putas vbi mittendus ē qui tollit alienam? Si periturus est qui carcerem nō visitauit: quid de illo fiet qui forte in carcere misit? Rogo vos fratres charissimi hinc attendite quā sp̄e habere possunt qui mala faciūt: qñ illi perituri sunt qui bona nō faciūt: Deniqz et alio loco dñs terribilit' nos

Matt. 3.

admonet dicens: Omnis arbor que non facit fructū bonū excidet et in ignem mittet: Non dixit q̄ facit fructū malū: sed q̄ nō facit fructū bonū. Hinc ergo possum' euidenter agnoscere quas p̄nas arbor spinosa in die iudicij patiet: qñ illa q̄ fructū nō dederit excidet et in ignē mittet: Nemo se despiciat fr̄es charissimi: Nemo se falsa spe circū

D

ueniat: qz christiani nois non facit sola dignitas christianum: nihilqz p̄dest q̄ aliqz christian' vocat in nose: si hoc non ostendit in opere. Scriptū ē em̄: Fides sine operib' mortua est. Qui em̄ credit et opera bona nō exercet: clamat illi scriptura diuina: Tu in-

Jacobi 2.

quit credis qz deus vnus est: benefacis. Et demones credit et cōtremescit. Ac sic q̄ credit et opa bona nō facit: fidē demonū videtur habere: Qui vero nō credit: peiores demonib' cōprobanf. Et illud diligēter cōsiderandū est qd dñs dicit: Qui audit man-

Abi. 5.

data mea et facit ea: ipse est qui diligit me. Et iterū: Si quis diligit me: mandata mea seruat: Et sine dubio q̄ nō custodit nō diligit. Et illud valde timendū est qd iterū dominus dicit. Quid p̄dest q̄ dicitis: Domine domine: et non facitis que dico vobis?

Job. 14.

Scire debemus fratres charissimi qz nihil p̄dest verbis p̄ferre fidē et factis deserere veritatem. Sicut nobis non placet si serui nostri verbis se p̄sentē esse nostra mancipia: et tamen non velint implere opera sua: ita nec deo placet: si se quisqz christianum verbis tantūmodo esse p̄nunciat et opera que fieri iussit christ' implere dissimulet. Deniqz

Matt. 7.

E beat' ap̄tus cū de reddenda rōne in die iudicij loqueret' ita p̄nunciauit dicens: Oportet

Ser. XXXIX. De Animabus Ser. II

2. Cor. 5. nos inquit omnes stare ante tribunal christi: ut referat unusquisque propria corporis put gessit siue bonum siue malum. Et dominus in euangelio: Tunc inquit reddet unicuique secundum opera sua: Non dixit secundum fidem suam: sed unicuique secundum opera sua: quia sicut iam supra dictum est: Iacobus apostolus clamat: Fides sine operibus mortua est. Nos ergo fratres charissimi: si et penam euadere et ad eternam beatitudinem volumus peruenire: non solum credamus in deum: sed etiam toto corde diligamus: et quantum possumus ipso adiuvante bona opera facere studeamus: ut cum ipso auxiliante fecerimus quae precepit mereamur recipere quae promittit. Amen.

Eodem die: de iudicio extremo et Ser. XXXIX parabola zizaniorum. Sermo II

A Ecogitemus fratres charissimi cuncta mala quae fecimus ut minis eterni iudicis perterriti: ad ultimum saltem studeamus bona facere. Unde dominus in euangelio dicit: Non omnis qui dicit mihi domine intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem patris mei qui est in caelis ipse intrabit in regnum celorum. Hoc etiam fratres charissimi cogitare debemus: quia in illa die reddet deus unicuique secundum opera sua: bonis bona: malis mala. Bonos mittet in vitam eternam: malos in ignem eternum. Ut illi homini qui cum diabolo missionem habebit. Per semetipsum quod istud regnum finem habet: regnum dei finem non habet. Ista vita laboriosa: caduca et fragilis: plena scandalis: inuidiosa quod aliud querit nisi manducare: bibere: inebriari: luxuriari: detractiones facere? Lerte vbi volumus permanere: illuc debemus festinare. Fratres nos peregrini sumus in hoc mundo: peruertamur ad deum qui fecit nos. Fratres audistis quod dominus vindicare veniet: et peccatores mittet in ignem eternum: sicut in psalmo dicit: Exurgat deus et dissipent inimici eius. Quid autem suis dicturus sit in die illa audiamus: Venite benedicti patris mei. Et iusti regnabunt sine fine cum christo: sicut dicit: Et iusti epulentur et exultent in conspectu dei. Et dominus: nonne bonum semen seminasti in agro tuo: unde ergo mixtum est zizania? Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Primum colligite zizania et alligate per fasciculos ad comburendum. Adhuc haec est genus humanum in consumatione seculi ad iudicium congregandum. Zizania peccatores. Inimicus homo diabolus qui supseminavit peccata.

Adhuc sunt angeli qui eligunt iustos a peccatoribus. Ligate fasciculos: hoc est rapaces cum rapacibus: adulteros cum adulteris: fornicatores cum fornicatoribus: homicidas cum homicidiis: auaros cum auaris: iracundos cum iracundis: falsos testes cum falsis testibus: fures cum furibus: derisores cum derisoribus: similes cum similibus. Ibi sunt fasciculi ad comburendum. Tritici autem congregate in horreum meum: id est mittite iustos in paradysum. Fratres expauescere et timere debemus de tam breui facietate: de tam longa fame: de tam longis tenebris: de tam breui luce. Dum tempus habemus conuertamur ad dominum qui fecit nos: ut non mereamur introire in illas tenebras: sed in lucem: quia omnis homo cui opera facit eius filius est. Si opera dei facimus: filii dei sumus. Quod modo peccamus cito emendare debemus: et non addere peccata peccatis. Unde psalmista: Appone iniquitatem super iniquitatem cordum: et non intrent in iusticiam tuam. Confessionem quae puro corde: et penitentia donata a sacerdotibus perficiamus. Nolite iram recondere in cordibus vestris: quia quando iram portamus: nec oblatio nec oratio a deo recipitur. Date elemosinam: recipite peregrinos in domibus vestris: pedes eorum lauate: et lectos eorum parate: volentes consolamini. Nolite despiciere peregrinos: quia ipsi peregrini estis. Non circuuenias fratrem tuum in negotio: quia deus iudex est. Pauperes et viduas et orphanos nolite opprimere. Nolite de rapinis pauperum elemosinas facere. Tristat qui perdit: gaudet qui acquirit. Lucrat pecuniam et perdit animam. Attendit quid acquirit: et non attendit quid perdit. Fratres cum deus adiutorio dum tempus habemus laboremus quatenus a malis simus penitentes aut per ieiunia: aut per elemosinas: aut per vigiliis: aut per orationes: aut per charitatem ut mereamur peruenire ad regna caelestia: vbi est satietas sine fame: vbi est lux sine tenebris: iuuentus sine senectute: requies sine labore: gaudium sine fine. Ipse qui nos creauit nos adiuuet: ut ad caelestia regna mereamur peruenire: per christum deum nostrum.

Eodem die: de iudicio extremo cogitando. Sermo III

Fratres charissimi quod timendus est ille dies in quo dominus noster iesus christus proponit venire cum flamma ignis

Ser. XL

Ser. XL. XLI. De aiabus Ser. III. III

qui inflamabit aduersarios suos et eos qui faciunt iniquitate. In illa die plangēt sup se omnes tribus terre: et videbunt filiū hominis veniētē in nubib⁹ celi cū virtute magna et maiestate excelsa: et comouebit ante eum terra: et peccatores peribunt: et celū plucabitur et mare siccabit: et montes sicut terra ardebunt: et terra vsq; ad inferos. Sol conuertet in tenebras: et luna nō dabit lumen suum: et stelle cadent de celo in terrā: et virtutes celorum comouebunt: et tunc apparebit signū filij hoīs qd est crux christi: in cui⁹ lumine tenebrabit totus mūdus. Tunc sancti volabunt obuiam christo in aera: et sic semp cū dño erunt: peccatores autem peribunt et confundent: Et tunc fiet iudiciū. Et tunc veniet dñs noster iesus christus: et mitret angelos suos ad quattuor angulos terre: et congregabuunt electos ei⁹ a summo celi vsq; ad summū eius: et tūc sepabit dñs sanctos suos a peccatorib⁹ et mittet eos in caminū ignis ardētis: ibi erit fletus et stridor dentium: qui pparatus est diabolo et angelis eius. Et illis hominibus qui habebūt māsonē cum diabolo: ex qua ascendet fumus tormentorū in secula seculorū: Quorū vermes nō morient: et ignis nō extinguet. In qua nulla vox nisi gemitus: vbi nulla requies s̄ semp in quietudo. In q̄ nullū habebūt refrigeriū s̄ semp flāmā: vbi lux nunq̄ videbit nisi tenebre: et non venient vnq̄ in memoriā ante deū. Quorū cib⁹ est cruciat⁹: et māso eorum cum diabolo: vbi nulla visitatio nisi pena. O homo qui desideras regnū dei possidere: cur fecisti malum: dum potes emenda: dū tempus habes clama ad omnī potentē deū: dū dās spaciū luge: dū licētia est pēnitēas: festina dū potes: dum aīa versat in corpore: dū adhuc viuīs futurū remediū require tibi prius q̄ te pfundum absorbeat pelagus: et prius q̄ te malignus rapiat infernus: vbi nulla dā indulgētia: vbi null⁹ regredit ad veniā: de qua pēna pius nos dominus eripere dignet: qui cū deo patreviuit et regnat p oīa secula seculorū Amē.

Eodem die de igne purgatorij: Ser. XLI. Sermo. III. A lectioe apostolica fratres charissimi audiuim⁹ ap̄lm dicētē: Fundamentū aliud nemo pot ponere p̄ter id qd positū est: qd est christ⁹ iesus. Si quis

autē supēdificat supra fundamentū hoc aurū: argentū: lapides p̄ciosos: ligna: fenu: stipulā: vniuscuiusq; opus manifestum erit. Dies enī dñi declarabit: qz in igne reuelabitur: et vniuscuiusq; opus quale sit: ignis comprobabit. Si cui⁹ opus māserit qd supēdificauit: mercedē accipiet. Si cui⁹ opus arserit detrimentū patiet: ipse aut salu⁹ erit: sic tñ quasi p ignem. Multi sunt qui lectionem istā male intelligentes falsa securitate decipiunt: dum credūt q si supra fundamentū christi capitalia: crimina edificent: pctā ipsa p ignē trāstorij possint purgari: et ipsi postea ad vitā ppetuā puenire. Intellect⁹ iste frēs charissimi corrigēdus est: qz ipi se seducūt qui taliter sibi blādiūt. Illo enim trāstorio igne: de q dixit ap̄lus: Ipse aut salu⁹ erit sic tñ q̄si p ignē: non capitalia s̄ minuta pctā purgāt. Et quis qd peius est nō solū maiora: sed etiā minuta si nimīū plura sint mergūt. De ipsis tñ maiorib⁹ siue minorib⁹ peccat⁹ et si nō oīa vel aliqua comemorāda sunt: ne aliquis se inaniter excusare conet et dicat nescire se que sint minuta peccata vel que crimina capitalia. Et quis apostolus capitalia plura comemorauerit: nos tñ ne desperationē facere videamur: breuiter dicim⁹ q̄ sunt illa: Sacrilegiū: homicidiū: adulteriū: falsum testimoniū: furtū: rapina: supbia: inuidia: auaricia: et si longo tpe teneat iracūdia: et ebrietas si assidua sit in eoz numero cōputat. Quicūq; enī aliqua de istis peccat⁹ in se dñari cognouerit: nisi digne se emendauerit: et si habuerit spaciū longo tpe pgnitentiā egerit: et largas elemosinas erogauerit: et a peccatis ipsis abstinuerit: illo trāstorio igne: de quo ait ap̄lus: purgari non poterit: sed eterna illū flāma sine vilo remedio cruciabit. Que aut sunt minuta peccata: licet omnibus nota sint: tñ quia longum est vt oīa replicent: opus est vt ex eis vel aliq̄ nominem⁹. Quotiēns aliq̄s in cibo aut in potu pl⁹ accipit q̄ necesse sit: ad minuta peccata nouerit p̄tinere. Quotiēns plus loquitur q̄ oportet: aut plus tacet q̄ expedit. Quotiēns pauperem impotune petentē exasperat. Quotiēns cū corpore sit san⁹ alijs ieiunātibus p̄adere voluerit: aut somno deditus tardius ad eccliam surgit. Quotiēns excepto desiderio filiorū vxorē suam cognouerit. Quotiēns in carcere clausos et in vinculis positos tardi⁹ req̄sierit. Quo

bif. 25. vñs. circa me.

Et nō p̄dicitur pctā capitalia